

vergadering **8**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 15 november 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	4
ACTUELE VRAAG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het wegwerken van de pijnpunten uit het rapport gedwongen opname in Vlaanderen 2015 van de Zorginspectie	
ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het jaarverslag 2015 van de Zorginspectie aangaande gedwongen opnames	4
ACTUELE VRAAG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over subsidies van de Vlaamse Regering aan bedrijven in relatie tot de Paradise Papers	
ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de houding van de Vlaamse Regering in het dossier van de Paradise Papers	9
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de alarmerend hoge luchtvervuiling in Oost-Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de luchtkwaliteit in Oost-Vlaanderen	14
ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over betwistbare data inzake de CO ₂ -inventarissen in het kader van de burgemeestersconvenanten	17
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over een meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag in de media- en cultuursector	
ACTUELE VRAAG van Peter Wouters aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het pleidooi van de minister voor een afzonderlijk meldpunt grensoverschrijdend gedrag voor de cultuursector	21
ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de brugfunctie van de minister, naar aanleiding van zijn uitspraken over de recente rellen in Brussel	25
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffoy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de principes die de minister hanteert bij het doorvoeren van een groene taxshift	28
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Elia-rapport betreffende de energiebevoorrading	
ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de studie van Elia betreffende de energiebevoorrading na de kernuitstap in 2025	

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Bart Tommelein, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Elia-rapport betreffende de energiebevoorrading	31
ACTUELE VRAAG van Orry Van De Wauwer aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een veralgemeende zone 30 in verblijfsgebieden en steden	37
ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de homologatie van trambussen van De Lijn	39
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	41
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen onderwijs – 1346 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	41
Artikelsgewijze bespreking	47
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Lies Jans, Martine Fournier, Mathias De Clercq, Paul Van Miert en Dirk de Kort betreffende het bevorderen van snel elektrisch fietsen als alternatief in het woon-werkverkeer – 1253 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	48
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de vervanging van de brug over de E40 in de Lombeekstraat in Affligem – 1314 (2017-2018) – Nr. 1	
Verslag	49
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen onderwijs – 1346 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	50
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Lies Jans, Martine Fournier, Mathias De Clercq, Paul Van Miert en Dirk de Kort betreffende het bevorderen van snel elektrisch fietsen als alternatief in het woon-werkverkeer – 1253 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	50
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	50
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	52
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	52

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.04 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Piet De Bruyn, Gwenny De Vroe: ambtsverplichtingen;

Bruno Tobback: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Ortwin Depoortere, Elke Sleurs: familieverplichtingen;

Yamila Idrissi, Lies Jans, Ludo Van Campenhout, Anke Van dermeersch: gezondheidsredenen;

Freya Saeys: zwangerschapsverlof.

Minister Philippe Muyters is eveneens verontschuldigd.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/7)

ACTUELE VRAAG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het wegwerken van de pijnpunten uit het rapport gedwongen opname in Vlaanderen 2015 van de Zorginspectie

ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het jaarverslag 2015 van de Zorginspectie aangaande gedwongen opnames

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, de Zorginspectie heeft voor het negende jaar op rij haar rapport 'noodgedwongen opnames' gepubliceerd. Een gedwongen opname is een beschermingsmaatregel voor mensen met een psychische aandoening waardoor ze wanneer ze een acuut gevaar voor zichzelf of hun omgeving vormen, kunnen worden opgenomen als er geen alternatief is.

Het is een federale wet, maar Vlaanderen heeft ook wel wat in de pap te brokken, namelijk het toezicht. Het is goed dat dat toezicht nauwgezet gebeurt. En dat blijkt ook uit het rapport. Het is goed dat Vlaanderen systematisch en nauwgezet het gebruik van die maatregel registreert.

Uit het rapport leren we dat het aantal opnames in Vlaanderen fors stijgt. Het aantal gedwongen opnames van minderjarigen op volwassenenafdelingen stijgt eveneens. Dat kan niet de bedoeling zijn. Dat hebben we al eerder gezegd bij verschillende gelegenheden. Er zijn flink wat regionale verschillen in het gebruik van die maatregel. Zo heeft men statistisch gezien meer kans op een gedwongen opname in de provincie Limburg dan in de provincie Antwerpen. Ik wil de Limburgse collega's geruststellen, dat heeft wat mij betreft niets te maken met de populatie. Dat is goed nieuws, want dan heeft het wel te maken met het beleid.

Minister, de conclusies zijn duidelijk, de pijnpunten komen duidelijk naar voren uit het rapport. Wat is er volgens u nodig? Wat gaat u doen om die pijnpunten weg te werken?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Voorzitter, elke dag worden bijna tien mensen gedwongen opgenomen in de psychiatrie in Vlaanderen. Een gedwongen opname is niet niks, en daarom zijn er ook drie belangrijke voorwaarden waaraan moet worden voldaan. Er moet een ernstige en vastgestelde psychiatrische stoornis zijn, de persoon moet een gevaar zijn voor zichzelf of de samenleving, en alle andere mogelijkheden moeten uitgeput zijn. Van de tien gedwongen opnames per dag gaan er negen via de spoedprocedure. Wat in het leven is geroepen als de uitzondering, is intussen standaard geworden.

De heer Anseeuw heeft reeds verwezen naar de cijfers in het rapport van de Zorginspectie. Er is een stijging tout court. Er is een stijging bij de jongeren waarvan de helft op een volwassenenafdeling belandt en er zijn grote regionale verschillen. Dat zou niet mogen. De plaats waar men woont, mag niet bepalen of men al dan niet eindigt in een gedwongen opname. Minister, de cijfers van de gedwongen opnames worden stilaan bijzonder moeilijk voor de psychiatrische voorzieningen die gemachtigd zijn tot die opnames.

Uit uw reactie op het voorgaande rapport van de Zorginspectie over dwang bij kinderen blijkt dat u binnen uw bevoegdheden hierop actief wilt inzetten. In elk geval gaat u dat moeilijke probleem niet uit de weg. Rond gedwongen opnames moeten we actief werken. De maatregel op zich, maar zeker de spoedprocedure, wordt te vaak misbruikt. Minister, wat kunt u doen binnen uw bevoegdheden om minder oneigenlijk gebruik van deze beschermingsmaatregel te verkrijgen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, de cijfers zijn inderdaad opgenomen in een verslag van de Zorginspectie. Dat is niet zozeer het resultaat van een ronde in het kader van het handhavingsbeleid, maar een rapportage van de registraties die worden doorgegeven. Het is, neem ik aan, u bekend dat de wetgeving op de collocaties, de voorwaarden en de procedures met betrekking tot de beschermingsmaatregel voor personen met een geestesziekte, federale materie is. Zij duiden ook de psychiaters aan die ter zake een bevoegdheid krijgen. Zij moeten ook een aantal voorwaarden voor de diensten bepalen. De bevoegdheid bevindt zich dus minstens op twee niveaus.

Ik denk dat een aantal initiatieven die passen binnen een globaal geestelijk gezondheidsbeleid ook moeten helpen om het aantal gedwongen opnames te beperken. Wij moeten blijven inzetten op het wegwerken van vooroordelen ten opzichte van mentale fitheid en gezondheidsproblemen. Wij moeten blijven inzetten op een shift naar vroegdetectie en vroeginterventie. Het blijft mijn overtuiging – en dat gaan we doen in de jeugdhulp met de rechtstreeks toegankelijke hulp, waarin ook de eerstelijnspsychologische functies zitten – dat hoe sneller we kunnen interveniëren, hoe meer kans er is om een escalatie te vermijden. Dat onderdeel van ons beleid, ook in de Vlaamse bevoegdheden, moeten we dus echt wel doorzetten.

Ik denk dat inzetten op de samenwerking – en u hebt er een beetje op gealludeerd – tussen de huisarts, de politie, het Openbaar Ministerie, andere welzijnsactoren, zeker in een beweging van vermaatschappelijking van zorg, echt wel moet gebeuren en moet blijven gebeuren. Netwerkvorming, ook in de geestelijke gezondheidszorg, staat op vele agenda's. Er zijn heel wat oproepen, federaal en Vlaams, om afspraken over netwerken te maken. Ik denk dat het misschien toch eens interessant is om op dat niveau het overleg te stimuleren over die inderdaad merkwaardige verschillen tussen regio's. Het zal waarschijnlijk te maken hebben met de manier waarop men

werkt en gewoon is te werken in bepaalde regio's. In het kader van het stimuleren van netwerken met veel partijen en stakeholders, is het misschien wel een thema dat op de agenda moet worden geplaatst.

We moeten verhoogde aandacht blijven hebben voor de toepassing van vrijheidsberovende maatregelen. Het parlement heeft dat ook. We hebben onlangs inderdaad de resultaten bekendgemaakt van de thematische inspectieronde over vrijheidsberoving in de kinderpsychiatrie. We mogen dat thema niet loslaten. U weet dat de zorginspectie ook in nieuwe sectoren een handhavingstraject in de thematische inspectieronde zal opnemen. Ik denk dat we daarop blijvend moeten inzetten.

U weet dat er intussen een onderzoek is gestart om heel specifiek te kunnen nagaan wat de reden is waarom jonge mensen plots toch nog in een cel moeten overnachten en wat de reden is waarom jongeren die gedwongen worden opgenomen, op een afdeling voor volwassenen terechtkomen. Die twee aspecten willen we met dat onderzoek analytisch onderzoeken. Wat zijn de triggers en de argumenten waarmee dat gebeurt om dan een aangepast beleid te kunnen voeren?

Het aantal kinderpsychiatrische diensten dat in aanmerking komt voor gedwongen opname, is beperkt. Men moet daarvoor erkend of aangeduid zijn. Wat we misschien voorzichtig ook eens moeten onderzoeken, is de vraag of we dit moeten beperken dan wel of we iets meer psychiatrische diensten die specifiek voor kinderen en jongeren zijn ingericht, moeten hebben zodat we meer kunnen vermijden dat, als het echt nodig is, men zich tot de volwassenenpsychiatrie richt.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we morgen nog zorgvuldiger moeten omspringen dan vandaag met gedwongen opnames.

Ik moet wel toegeven dat ik niet helemaal overtuigd ben door uw antwoord. U hebt in heel algemene termen een aantal principes naar voren geschoven over hoe een geestelijke gezondheidszorg in Vlaanderen er zou moeten uitzien – en ik onderschrijf ze allemaal –, alleen gaat het hier over een heel specifiek gegeven. Het gaat over het ingrijpen op de vrijheid van mensen, wat een fundamenteel mensenrecht is. We moeten daar zorgvuldig mee omspringen.

We hebben u gewezen op de verschillen in de verschillende provincies. Mijn collega heeft gezegd dat negen op de tien procedures spoedprocedures zijn, maar wat bijvoorbeeld ook opvallend is, is dat er tijdens de week veel meer procedures worden opgestart dan tijdens het weekend. Ik ga er toch van uit dat zo'n beschermingsmaatregel eigenlijk een ultieme remedie is en dat hij alleen maar wordt gebruikt wanneer het echt nodig is en dat hij dus niet wordt gebruikt wanneer het niet nodig is. Het is vreemd dat het in de week veel vaker gebeurt dan in het weekend.

U hebt gezegd dat de federale overheid ook een rol heeft te spelen. Minister, ik wil u eigenlijk oproepen en ik vraag of u bereid bent om zo snel als mogelijk – en ik denk dat volgende week maandag de eerstvolgende gelegenheid is – in overleg te gaan met de federale overheid om te werken aan een groter aanbod voor kinderen en aan de toepassing van de wet zodat het zorgvuldiger kan.

Vera Jans (CD&V): Minister, uw inzet op geestelijke gezondheidszorg lijkt me inderdaad de beste maatregel om aan onze vraag tegemoet te komen. U zet in op vroegdetectie, op vroegpreventie, op crisishulp, en dat lijkt me uiteindelijk de beste manier. U hebt drie belangrijke dingen gezegd. Het is heel belangrijk om huisartsen goed te informeren. Zij zijn voor een stuk de verklaring van de regionale verschillen. Zij mogen op zo weinig mogelijk manieren deze maatregel op een onjuiste manier gebruiken. Daarnaast is het goed dat we nu eindelijk deze registratie jaar na jaar hebben, dat we hierover een fundamenteel debat kunnen voeren, los van anekdotes. In dat kader vind ik het heel belangrijk dat u zegt dat

we gaan kijken naar die machtigingen, dat wij zeggen welke voorzieningen en afdelingen gemachtigd zijn om die gedwongen opnames toe te laten. Ik denk dat dat mogelijk ook een stuk van de oplossing zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, u zegt dat u meer psychiatrische diensten voor kinderen in dat systeem wilt schuiven waarin ze kinderen gedwongen moeten opnemen. U hoopt hen op die manier op de juiste plaats te doen belanden, maar het probleem is dat daar geen plaats is. De crisisbedden daar zijn ook de hele tijd vol. De reguliere bedden ook. Vier jaar geleden al zei u dat te zullen oplossen door te investeren in mobiele teams: bij crisis zou men aan huis gaan. Dat kan inderdaad voor heel veel hulp zorgen, soms als overbrugging naar een bed dat dan wel vrijkomt. U kunt immers geen bed vrij toveren door iemand te verplichten dat kind te huisvesten. Als er geen bed is, dan is dat er helaas niet. Hoe zult u ervoor zorgen dat dat aanbod groter wordt, zowel mobiel als residentieel, voor die kinderen? Door simpelweg het instrument van de gedwongen opname te laten veralgemenen naar veel meer ziekenhuizen zult u immers het probleem totaal niet oplossen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): We hebben een wet om mensen gedwongen op te nemen, en dat zal altijd wel nodig blijven als mensen soms voor zichzelf of voor anderen een gevaar zijn. Het is echter onze ongelooflijke plicht om dat te allen tijde te vermijden en alles te doen om dat te voorkomen.

En dat kun je doen. Je kunt inzetten op ambulante zorg. Dat wil zeggen dat je mensen los van een opname gaat helpen. Je kunt aanklampend werken. Dat wil zeggen dat je blijft aandringen, ook al willen mensen even geen zorg. Je kunt naar mensen toe stappen: het fameuze 'outreaching' werken. Veel moeilijke woorden om te zeggen dat je op een andere manier die psychische zorg kunt aanbieden. Dat is iets dat een omslag vraagt van ons werkveld. Dat is iets dat we al jaren zeggen. U zegt dat, de N-VA zegt dat, Open Vld zegt dat, CD&V zegt dat, sp.a zegt dat, Groen zegt dat. Iedereen zegt dat we die omslag nodig hebben, dat die dringend is. Op het terrein blijft men echter heel vaak in proefprojecten steken. Het blijft heel vaak bij goede bedoelingen, bij proeftuinen, bij nog eens een experiment.

Ik vraag me af hoe vaak we dat hier nog moeten aanklagen voor deze regering met een begroting komt waarin die omslag écht wordt gemaakt. Je moet volgende week in de begroting immers met een vergrootglas gaan zoeken naar maatregelen die daar echt op inzetten. Wanneer gaat men echt die centra voor geestelijke gezondheidszorg versterken, die eerstelijnsprojecten uit die proeffase halen? Wanneer gaat men eindelijk radicaal inzetten op die omslag, op die ambulante zorg? Dat is óók uw verantwoordelijkheid.

Minister Jo Vandeuren: Ik ben het met dat laatste niet eens. Op het terrein merk ik de jongste jaren zeker een omslag. Ik heb nog de tijd meegemaakt dat geestelijke gezondheidszorg, met name voor kinderen, echt toch wel een soort apart thema was, los van de jeugdhulp. Ik durf echt te zeggen, en dat is de verdienste van velen op het terrein, zowel in de kinderpsychiatrie als bij de andere aanbieders van hulp in de integrale jeugdhulp, dat er werkelijk sprake is van een mentale switch. Ik zie vele modellen van samenwerking waarin er trajectbegeleiding, continuïteit is, waarin er time-outafspraken worden gemaakt. Ik ben er absoluut van overtuigd dat er in de sector een hele beweging bezig is wat dat betreft.

Elke Van den Brandt (Groen): In de sector, maar niet in de begroting.

Minister Jo Vandeurzen: Ik ben er ook van overtuigd te kunnen aantonen dat we ook op het budgettaire vlak in Vlaanderen binnen onze bevoegdheden wel degelijk inspanningen doen. Met de uitrol van die serieuze extra capaciteit voor rechtstreekse hulp kunnen we ook de eerstelijnspsychologische functie voor kinderen en jongeren voor een stuk opnieuw een dynamiek geven en verruimen. Dat is opnieuw een stap in de goede richting. Ik zal natuurlijk nooit zeggen dat het allemaal in orde is, maar we gaan daar enorm in vooruit, niet alleen qua budget, maar ook met betrekking tot de mindset van de betrokkenen. Ik denk dat dat op dit moment absoluut wel het geval is.

Er is me gevraagd hoe ik een en ander kan oplossen op het federale niveau. Mijnheer Anseeuw, ik ben uiteraard bereid om dit op de agenda te zetten van de interministeriële conferentie. We bespreken trouwens systematisch de gemeenschappelijke protocollen en trajecten binnen de geestelijke gezondheidszorg, en dat zijn er wel wat. Dat is voor mij absoluut geen probleem.

Als je gedwongen opnames wilt vermijden, moet je inzetten op wat kan worden voorkomen, op vroegdetectie, op ondersteuning in de thuissituatie, op een aangepaste manier van zorg geven. Er moet dus op een aantal zaken worden ingezet. Een aantal dingen behoort tot onze bevoegdheid zoals de beeldvorming, vroegdetectie en de nulde lijn. Dat zijn zeker zaken waarin we investeringen kunnen doen.

Mevrouw Van den Bossche, ik heb natuurlijk niet willen zeggen dat we dit probleem zullen oplossen door meer kinderpsychiatrische diensten de toelating te geven om gedwongen opnames te organiseren. Ik heb willen zeggen dat we echt moeten kijken naar de regionale verschillen. We kunnen daar als overheid zeker een rol in spelen om duidelijk te maken waar dat issue zit. Het onderzoek dat we hebben opgestart, zal daar waarschijnlijk ook wel wat in leren.

Als een gedwongen opname onvermijdelijk is, waarom kan dat dan niet in een aangepaste setting in plaats van in de volwassenpsychiatrie? Ik zeg zeker niet dat dit a priori de weg te gaan is, maar minstens moeten we met de sector nadenken en overleggen of een meer op maat gericht aanbod kan bijdragen. Dat is natuurlijk niet de oplossing ten gronde.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, het verheugt me dat u dit ter sprake zal brengen op de eerstvolgende interministeriële conferentie. Voorkomen is inderdaad beter dan genezen, maar daarmee is de kous niet af. Er zijn niet alleen de regionale verschillen, maar ook heel wat spoedprocedures die naderhand niet worden bevestigd door de vrederechter. Ook dat aantal stijgt. Ik heb ook gewezen op de verschillen tussen het aantal opgestarte procedures op weekdays in vergelijking met weekenddagen. Er is dus nog marge om van die gedwongen opnames een uitzondering te maken. Het is ook belangrijk dat daar vanuit Vlaanderen vanuit de bevoegdheid van het toezicht misschien actiever kan worden op ingezet.

Vera Jans (CD&V): Als we gedwongen opnames willen vermijden meer dan vandaag het geval is, moeten we inderdaad inzetten op wat ze kan voorkomen. De 141 nieuwe plekken die er zullen komen in de dagpsychiatrie voor jonge kinderen, is een heel goed voorbeeld. De eerstelijnspsychologische functie voor kinderen en jongeren is een tweede goed voorbeeld. Inderdaad, van alle jongeren die vandaag gedwongen worden opgenomen, belandt de helft op een volwassen afdeling. Als we daar al eens kunnen zorgen dat jongeren die in die situatie terecht komen op een geschikte plek eindigen, dan maken we al een groot verschil.

Minister, ik kijk uit naar de verdere rapportering omdat het ook mijn overtuiging is dat we in de regionale verschillen grote oplossingen kunnen vinden wanneer we kijken naar de rol van de huisartsen en hoe we er door samenwerking voor kunnen zorgen dat overal de regels meer dan vandaag, minder oneigenlijk worden toegepast.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Daniëlle Vanwesenbeeck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over subsidies van de Vlaamse Regering aan bedrijven in relatie tot de Paradise Papers

ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de houding van de Vlaamse Regering in het dossier van de Paradise Papers

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister-president Bourgeois.

Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Voorzitter, minister-president, dames en heren, we kennen allemaal het dossier van de Paradise Papers: 13,4 miljoen documenten waarin melding wordt gemaakt van organisaties, bekende personen, koningshuizen maar ook Belgische bedrijven die er alles aan doen om belastingen te ontwijken via offshoreconstructies.

Aan de andere kant doet een deel van die bedrijven ook een beroep op Vlaamse subsidies. We voelen allemaal aan dat daar toch iets niet juist zit. Ik vind alleszins dat dat niet kan. Aan de ene kant maken ze gretig gebruik van die subsidies, en aan de andere kant versluizen ze hun winsten naar het buitenland om toch maar geen belastingen te moeten betalen.

Haaks daarop zet ik onze kmo's die niet altijd de expertise hebben om die subsidies binnen te halen. Zij hebben die adviseurs niet, dat kost dikwijls ook veel geld, maar ze betalen wel de volle pot aan belastingen. Nogmaals, we voelen allemaal aan dat dat niet juist zit.

Ik zie een aantal mogelijke recepten. Minister-president, ik hoop dat u ze met mij vanmorgen hebt gelezen in De Tijd. Ten eerste is er op federaal vlak wat werk aan de winkel om die fiscale achterpoortjes te sluiten. Ook Vlaanderen kan meehelpen om deze situatie de wereld uit te helpen. Misschien moeten wij die bedrijven leren om op een ethische manier om te gaan met belastinggeld, belastinggeld dat wordt betaald door al onze burgers, door u, door mij, door ons allemaal.

Minister-president, een van die recepten op Vlaams niveau is om een ethisch charter te laten opstellen zodat bedrijven op een ethische manier kunnen omgaan met Vlaams belastinggeld. Overweegt u om dat eens te bekijken?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Voorzitter, minister-president, collega's, zoals de collega heeft uitgelegd, hebben we de afgelopen weken vernomen, dankzij onderzoeksjournalistiek van honderden journalisten wereldwijd met het doorworstelen van de zogenaamde Paradise Papers, dat vennootschappen wereldwijd massaal gebruik maken van allerlei ingewikkelde constructies met maar één doel, en dat is zo weinig mogelijk belastingen betalen in de landen waar zij hun activiteiten ontplooiën en hun winsten maken. We hebben daarbij vernomen dat er ook bedrijven bij zijn die actief zijn in ons land, bedrijven die de afgelopen jaren van de opeenvolgende Vlaamse Regeringen tientallen miljoenen euro's subsidies hebben gekregen. Ik denk aan Nike, ik denk aan Janssen Pharmaceutica.

Collega's, voor alle duidelijkheid, ik vind het logisch dat wij investeren in onze bedrijven, dat wij hen helpen om personeel op te leiden, dat wij hen helpen met het doen van ecologische investeringen en met innoveren. Maar ik voel me toch

bedrogen wanneer we vandaag vaststellen dat die bedrijven die de afgelopen jaren miljoenen euro's belastinggeld hebben gekregen, er alles aan doen om een eigen faire bijdrage niet te moeten betalen. Dat is fundamenteel oneerlijk, minister-president. Dat kun je niet uitleggen aan de Vlaamse gezinnen die wel braaf hun belastingen betalen. Dat kun je ook niet uitleggen aan onze kmo's, die zorgen voor het gros van de tewerkstelling in Vlaanderen, die niet genieten van de grote fiscale kortingen die er bestaan, die veel minder langs de subsidiepot passeren en die wel fair hun bijdrage betalen.

Minister-president, daarom heb ik een eenvoudige vraag voor u: bent u bereid om uw economisch ondersteuningsbeleid te herzien in het licht van de feiten die naar boven zijn gekomen in de onthullingen rond de Paradise Papers?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Vanwesenbeeck, ik moet zeggen dat ik al opgelucht ben dat u uw voorstel dat u vandaag in de pers hebt gebracht, niet herhaalt, met name dat wij een soort staatsbedrijven zouden gaan creëren in plaats van subsidies te verlenen. Dat is een voorstel dat ik eerder van de PVDA zou verwachten dan van iemand van Open Vld. *(Opmerkingen)*

Collega's, u hebt terecht een punt aangekaart waar wij allemaal ontzettend verontwaardigd over zijn. Zowel minister Muyters als ikzelf – en ik neem aan het hele halfroond hier – deelt de grote publieke verontwaardiging over het miljardenverlies dat geleden wordt in ons land en in andere Europese landen door wat aan het licht gebracht is aan de hand van de Paradise Papers.

Als het illegaal is, moet er keihard tegen worden opgetreden. Dat moet duidelijk zijn. Als het om belastingontwijking gaat, is het standpunt van de Vlaamse Regering dat de achterpoortjes moeten worden gesloten. Dit stoort ons ethisch normbesef. Dat winsten worden doorgesluisd naar belastingparadijzen waar geen of nauwelijks belastingen worden betaald, gaat in tegen elk rechtsgevoel.

Dit moet multilateraal en op het niveau van de Federale Regering en de Europese Unie gebeuren. Wat de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) voorschrijft, kan hierbij een inspiratiebron vormen. Federaal minister Van Overtveldt volgt dit in zijn dubbele belastingverdragen. Wij onderschrijven die verdragen. Ik wil erop wijzen dat we in onze visienota over de Europese Unie hebben geschreven dat de fiscale shopping moet worden beëindigd. Ook binnen de EU wordt er geshopt. Het stoort dat belastingen op die wijze worden ontweken.

Wat de subsidies betreft, wil ik erop wijzen dat dit past in een Europees netwerk. Dit houdt verband met de competitiviteit. We subsidiëren om tewerkstelling te creëren, om innovatie te realiseren en om duurzaamheid te creëren. Dit past eveneens binnen opleidingen. We kunnen de voorwaarden controleren. Het zou volgens mij een maat voor niets zijn hier een charter aan te verbinden. Dat zou niets oplossen. We kunnen dat niet handhaven of controleren.

Ik vind overigens dat alle bedrijven, los van de vraag of ze subsidies ontvangen, zich ethisch moeten gedragen en hun civiele verantwoordelijkheid moeten opnemen. De sleutel is dat de achterpoortjes moeten worden gesloten. Zoals ik daar net al heb gesteld, moet dit multilateraal gebeuren op het niveau van de Federale Regering en de Europese Unie. Dit stoort niet enkel de burgers, maar ook de kmo's, die vaak niet over zulke ontwijkingsmogelijkheden beschikken.

Mijnheer Vandenbroucke, met de stelling dat kmo's niet van subsidies kunnen genieten, gaat u wel tamelijk kort door de bocht. Ik heb dat vandaag ergens gelezen. U mag echter niet vergeten dat grote bedrijven en kmo's samen deel uitmaken van een groot ecosysteem. Er is veel toelevering door kmo's aan grote

bedrijven. De grote bedrijven genereren tewerkstelling en zorgen voor meer consumptie. Hierdoor ontstaan dan weer opnieuw kmo's. Ik deel uw mening, maar volgens mij zoekt u hier een kapstok die niet effectief is. We moeten met zijn allen vragen dat hiertegen wordt opgetreden. Dit gaat immers echt in tegen elk normbesef en elk rechtsgevoel. (*Applaus bij de N-VA*)

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Volgens mij zou een charter wel zijn nut hebben.

Ik ben zeker geen lid van de PVDA. Ik zal mijn recept even uitleggen. Indien in de bedrijfswereld centen worden gezocht en indien niet bij een bank wordt geleend, gaat een bedrijf op zoek naar investeerders, zoals business angels of private equity funds. In ruil voor, bijvoorbeeld, 1 miljoen euro, krijgen ze dan gedurende twee of drie jaar een participatie in het bedrijf. Daarna willen ze een return zien. Mijn voorstel past in dit kader.

Ik heb dan ook een bijkomende vraag. Hoe staat u tegenover een switch van subsidiëring naar investeringen op korte termijn en tegen bepaalde voorwaarden? (*Applaus bij Open Vld*)

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister-president, ik vind dat u enigszins ontwijkend antwoordt op onze vragen over belastingontwijking. U deelt de verontwaardiging. Als het erop aankomt er iets aan te doen, verwijst u echter meteen naar de Federale Regering en naar de Europese Unie. De vraag is niet wat legaal of illegaal is: het gaat hier om ethiek en om fiscale rechtvaardigheid.

We hebben in dit parlement al meermaals gedebatteerd over hoe politici, ambtenaren, intercommunales moeten omgaan met belastinggeld. De conclusie is altijd kamerbreed dat ze de hoogste ethische standaarden in acht moeten nemen.

Minister-president, wij geven jaarlijks honderden miljoenen euro's subsidie aan bedrijven. Dan is het toch niet te veel gevraagd dat ook zij de hoogste ethische standaarden in acht nemen. Dan kijk ik wel degelijk naar de minister-president van deze regering, die die honderden miljoenen euro's subsidie uitdeelt. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, het moeilijkste punt inzake subsidies is nog altijd de transparantie. Op dit ogenblik hebben we in het parlement nog altijd geen overzicht van met welke subsidies Vlaanderen aanwezig is in welk bedrijf. Dat gebeurt op verschillende manieren: kapitaal, subsidie, waarborg enzovoort.

Onlangs nog stelde ik een vraag aan minister Muyters om een overzicht te krijgen van de verschillende Vlaamse instellingen. Voor minstens één instelling, de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV), heb ik het antwoord gekregen dat daarover geen informatie kan worden gegeven. Als we in Vlaanderen verstandig willen omgaan met subsidies, dan moet de prioriteit zijn dat we een traject moeten uitwerken om de transparantie te verhogen. Op dit vlak hebben we nog bijzonder veel werk voor de boeg.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, ik vat uw antwoord samen als: het is zeer erg, maar we gaan zelf niks doen. Ik heb het artikel van mevrouw Vanwesenbeeck gelezen in De Tijd en er staan heel veel dingen in die ik onderschrijf. U had het over de Partij van de Arbeid. Ik vond het ontwijkende antwoord dat u gaf vooral een tsjevenantwoord.

Ik begrijp niet dat we aan de ene kant middelen ter beschikking stellen van bedrijven en dat we niet, zoals de twee vragenstellers terecht oproepen, naar een charter zouden gaan waarmee we een kwaliteitscriterium inbouwen. Het is toch maar logisch dat een bedrijf of organisatie die subsidies ontvangt, ook eerlijk belastingen betaalt. Hierbuiten hebben jullie, hebben andere regeringen de mensen in de afgelopen jaren heel wat besparingen in hun nek gedreven. Die besparingen komen deels van degenen die vandaag niet correct belastingen betalen.

Een Vlaamse Regering die zegt er niets aan te kunnen doen en die naar de overkant van de straat kijkt, gaat ruim onder de lat. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Internationale bedrijven die hier aan de kassa passeren en vervolgens elke fiscale plicht omzeilen, dat is niet te verantwoorden. Dat is ethisch schandalig. Ook onze partij vindt dat.

Ik was niet verrast maar ik was wel weer verontwaardigd, ook als ondernemer. Subsidies vragen een tegenprestatie. Wat is de return voor Vlaanderen? Jobs, ja. Maar onze kmo's zorgen ook voor jobs en ze voldoen wel aan belastingverplichtingen.

Onze partij en ikzelf als ondernemer zijn geen grote fan van het toekennen van subsidies omdat ze ook marktversturend kunnen werken. Ondernemers zijn veel meer gediend met structurele generieke maatregelen die ondernemen kunnen stimuleren en aanmoedigen.

Bij de zesde staatshervorming hadden we dit ijzer kunnen breken. Het is een gemiste kans door de versnippering van de bevoegdheden. Onze partij is vragende partij voor een volgende, zevende staatshervorming om Vlaanderen fiscale autonomie en verantwoordelijkheid te geven en ook de hefboomen om een fiscaal structureel beleid in handen te nemen voor onze ondernemers en hen generiek te ondersteunen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, ik stel vast dat een aantal collega's ervan uitgaan dat we bevoegd zouden zijn voor vennootschapsbelastingen, maar dat zijn we niet. Collega Rzoska, het wordt natuurlijk helemaal erg als u zegt dat de Vlaamse besparingen een gevolg zijn van het feit dat op het federale niveau vennootschapsbelastingen niet worden betaald. Dat heeft er niets mee te maken. We hebben daarin geen bevoegdheid en we hebben geen fiscale autonomie. We hebben een beperkte eigen fiscale autonomie, we hebben een eigen autonomie inzake personenbelasting, maar niet inzake vennootschapsbelasting, dus maak de mensen alsjeblief niet wijs dat dit een of andere correlatie heeft. Als wij hebben moeten besparen, is dat door de zesde staatshervorming en door de tegenvallende economische situatie.

Ik hoor een aantal stemmen opgaan die zeggen dat we geen subsidies meer moeten geven aan de bedrijven. Ik denk dat het een zeer goed punt is om daarover na te denken of je nog verder moet subsidiëren. Het was inderdaad iemand uit mijn eigen partij. Dat is een zaak waar we met zijn allen over moeten nadenken. Vergeet niet dat wij dat binnen een Europees kader doen, dat subsidies toelaat. Ik ben toevallig ook bevoegd voor het aantrekken van investeringen, met Flanders Investment & Trade. Ook bij grote investeringen maakt heel vaak die opleidingssteun, die innovatiesteun, die steun voor grote strategische investeringen, het verschil. Je kunt natuurlijk doen alsof je op een eilandje leeft en zeggen: 'We gaan daarmee stoppen, voor ons hoeft dat allemaal niet, dat moet vennootschapsbelastingmatig gebeuren.' Ik zeg u dat het een element van competitiviteit is. Het is vaak een decisief element. Dat gaat dus niet.

Dan kom ik tot het essentiële punt, collega's. Ik ontwijk helemaal niets. Ik stel alleen vast dat wij die bevoegdheid niet hebben. Ik heb u gezegd dat ontduiking keihard moet worden aangepakt. Ik ben er niet zo zeker van dat alles wat gereveleerd is door de Paradise Papers, legaal is. Wat niet legaal is, moet onderzocht worden. Ik heb begrepen dat er vragen zijn om al die informatie aan de BBI over te maken om die te laten onderzoeken. Daar moet keihard tegen opgetreden worden.

Als het over ontwijking gaat, moeten de achterpoortjes dichtgaan. En dat kun je a fortiori niet op Vlaams vlak. Dat kun je ook niet uitsluitend op federaal vlak. Dat moet je Europees doen. Dat moet je multilateraal doen. Ik ben daar vragende partij voor. De Vlaamse Regering is daar vragende partij voor. En begin nu niet, collega Vandenbroucke of collega Rzoska, want toen u in de regering zat, was het exact hetzelfde stramien om dat te doen. Collega Vandenbroucke heeft dat ook bevestigd. Het is een beleid dat al jaren gevoerd wordt. Wij stellen voorwaarden aan bedrijven die subsidies krijgen. En wij controleren die ook. Dat gaat over tewerkstelling die zij garanderen. Dat gaat over innovatieve investeringen, over duurzaamheidsinvesteringen. Dat gaat over opleidingen van medewerkers. Dat kunnen we allemaal controleren. Er worden door het agentschap ook geen subsidies gegeven aan bedrijven in moeilijkheden, die met andere woorden hun belastingen niet betalen, die hun btw niet betalen, die hun RSZ-verplichtingen niet nakomen. Daar is controle op, en dat is ook een effectieve controle. De rest, wat u voorstelt, is helaas niet effectief.

Je moet die achterpoorten aanpakken. Ik denk dat de tijd rijp is in heel Europa. Wij zijn bij de eersten geweest. Kijk naar mijn visienota op de Europese Unie, waar we gezegd hebben dat er een einde moet komen aan het fiscaal shoppen. Laat ons ervoor gaan om dat op een legale manier onmogelijk te maken. Laat ons ervoor zorgen dat het uitgesloten is dat je door fictieve constructies met dochters en weet-ik-wat-allemaal de winsten fictief afroomt, om die vervolgens op de Bermuda-eilanden of in andere fiscale paradijzen te gaan parkeren. Dat is de enige effectieve manier.

Ondertussen hebben wij de plicht om ervoor te zorgen dat wij in dat grotere spel van competitiviteit investeringen blijven aantrekken, dat wij innovaties stimuleren, dat wij tewerkstelling stimuleren. En we doen dat inderdaad met het instrument dat ons ter beschikking staat. Ik ben inderdaad vragende partij om de hefboom van de vennootschapsfiscaliteit te hebben. Dat is het meest efficiënte middel daartoe. Ik ben het eens met diegenen die dat opgeworpen hebben.

Verontwaardiging is één zaak. Wij delen die ook. Laat ons daar allemaal werk van maken op die niveaus waar het kan, om daar die achterpoortjes te sluiten. Dat is de manier om dit aan te pakken. En het gaat niet alleen over die bedrijven. Het gaat over alle bedrijven, het gaat ook over celebrity's, het gaat over allerlei personen die gebruik maken van die ontwijkingsmogelijkheden. Laat ons ervoor zorgen dat we multilateraal een wettelijk arsenaal ontwikkelen om dat onmogelijk te maken in de toekomst. Daar wil ik mij met mijn regering volledig achter zetten. We hebben het al bewezen met de EU-visie. Wij willen daarop aandringen op die niveaus – Europees niveau, federaal niveau – dat daar ook effectief werk van wordt gemaakt. (*Applaus*)

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Bedankt, minister-president. Ik hoor u verwijzen naar het verleden. Ik hoor de algemene verontwaardiging, maar ik denk dat het ook tijd is voor actie en om naar de toekomst te kijken.

Ik heb drie pistes aangegeven. Ten eerste, federaal. Ten tweede, – ik blijf het herhalen – een charter, een ethisch charter kan zeker zijn nut hebben. Ten derde, er is niets mis met het vragen van een return voor substantiële bedragen die wij toekennen aan bedrijven die uiteindelijk geen belasting betalen.

Ik blijf erbij: kmo's zijn nog altijd de grootste werkgevers. Ze hebben minder toegang tot die subsidies, maar betalen wel de volle pot. Multinationals betalen weinig of geen belastingen, maar doen wel een beroep op die subsidies. Dat is niet ethisch, dat is niet fair. Het is tijd om daar iets aan te doen. *(Applaus bij Open Vld, CD&V, sp.a en Groen)*

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister-president, die systematische vorm van belastingontwijking is onethisch, ondergraaft de sociale rechtvaardigheid. Onze samenleving werkt maar als iedereen daaraan zijn faire bijdrage levert.

Ik wil u, als leider van een regering die jaarlijks – terecht – vele honderden miljoenen euro's investeert in onze bedrijven, ertoe oproepen om een duidelijk signaal te geven naar de Vlaamse gezinnen en naar de kmo's. Wij aanvaardden en pikken het niet dat, wanneer bedrijven miljoenen euro's Vlaams belastinggeld krijgen, zij er zelf alles aan doen om hun faire bijdrage aan onze samenleving niet te leveren. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de alarmerend hoge luchtvervuiling in Oost-Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de luchtkwaliteit in Oost-Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het recht op schone lucht, het recht op propere gezonde lucht, om vrij te kunnen ademen, om te kunnen sporten, voor de luchtwegen van onze kinderen, is iets dat de Vlamingen, de mensen in Vlaanderen, echt wel beroert. Dat hebben we kunnen zien aan het AIRbezen-project. Dat project is net afgerond. Het is een grootschalig project in Oost-Vlaanderen, onder leiding van de Universiteit Antwerpen, samen met beweging.net en de CM.

Maar liefst 11.000 gezinnen hebben daaraan deelgenomen, 11.000 gezinnen die bezorgd zijn om de luchtkwaliteit in Oost-Vlaanderen. Heel wat gezinnen, maar liefst een op de vier van de gezinnen die hebben deelgenomen, hebben in een vragenlijst aangegeven dat er binnen hun gezin iemand is die lijdt aan luchtwegenproblemen en dat zij dat relateren aan de luchtkwaliteit in de gebieden waar ze wonen, minister.

Het project heeft 3065 aardbeiplantjes van de 11.000 die werden uitgedeeld, geanalyseerd. Daaruit blijkt dat de bezorgdheid van al die Vlamingen over de luchtkwaliteit echt wel terecht is, zeker in onze grote steden, zeker in die gebieden die dichtbevolkt zijn, zeker aan verkeersassen, minister. Het is wachten, het blijft wachten. Al op 10 januari hebt u beloofd met een nieuw Vlaams luchtkwaliteitsplan te komen. Hoe zit het daarmee? Wanneer zal het klaar zijn? Welke concrete maatregelen zal dat nieuw Vlaams luchtkwaliteitsplan bevatten?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, in Oost-Vlaanderen werden de resultaten bekendgemaakt van een grootschalig initiatief rond de luchtkwaliteit. Beweging.net en de CM verdeelden meer dan 11.000 aardbeiplantjes in de 65 steden en gemeenten van Oost-Vlaanderen. Zoals mevrouw Meuleman zei, was het engagement zeer groot. Er waren meer dan 11.000 deelnemers. Gezinnen, scholen en instellingen werkten mee aan de meetcampagne.

De blaadjes van de plantjes werden geanalyseerd door de Universiteit Antwerpen. Die blaadjes zijn een indicator van fijn stof.

In Oost-Vlaanderen werden de resultaten bekendgemaakt van een grootschalig initiatief rond luchtkwaliteit. Beweging.net en CM verdeelden meer dan 11.000 aardbeiplantjes in de 65 steden en gemeenten van Oost-Vlaanderen. Mevrouw Meuleman zei het al: het engagement voor de meetcampagne was zeer groot. Meer dan 11.000 deelnemers, waaronder gezinnen scholen en instellingen, werkten mee.

De blaadjes van de planten werden geanalyseerd door de Universiteit Antwerpen omdat ze een indicator zijn van fijn stof. De hoogste meetwaarden van fijn stof concentreren zich in de stedelijke gebieden, zoals de stad Gent, de Gentse kanaalzone en langs drukke verkeerswegen. Het gevoerde onderzoek is uniek door de deelname van meer dan 10.000 burgers, waardoor de ruimtelijke spreiding van fijn stof in kaart kon worden gebracht.

Minister, wat is uw reactie op de resultaten van deze grootschalige meetcampagne?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het project met de aardbeienplantjes is mij goed bekend, want ik ben een van de tienduizend Vlamingen die hebben meegedaan. Wat de resultaten betreft heb ik donderdag ook mee gereflecteerd en mee aanbevelingen geformuleerd naar aanleiding van dit onderzoek. Ik vind het bijzonder sterk dat we op die manier veel mensen kunnen betrekken en sensibiliseren.

De resultaten bevestigen wat we al weten. We wisten uiteraard dat er in stedelijke gebieden, langs grote verkeersaders, maar ook in de verschillende havengebieden zoals Antwerpen en Gent, grote concentraties zijn van fijn stof en dat we daar bijkomende maatregelen moeten nemen. We doen dat ook.

Mevrouw Meuleman, uw vraag verbaast mij enigszins, want specifiek voor Gent en de Gentse kanaalzone hebben we nog geen jaar geleden een volledig actieplan opgemaakt, samen met uw partijgenote die de bevoegde schepen is in Gent. Dat specifieke actieplan voor de stad Gent en de Gentse kanaalzone staat bol van nieuwe maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Daarom vind ik het eigenaardig dat u vraagt waarom acties uitblijven.

In verband met het nieuwe globale actieplan weet u dat ik een traject heb uitgetekend. Begin volgend jaar wordt er een openbaar onderzoek gehouden en in de loop van 2018 komen we met een nieuw plan. Er bestaat een plan. Specifiek voor de gebieden waar we nog bijkomende maatregelen moeten nemen, hebben we actieplannen gemaakt. Dat is niet alleen zo voor Gent en de Gentse kanaalzone, dat geldt ook voor Antwerpen.

U ziet dat we dus zeker actie ondernemen. Uit de studie leiden we af dat als we bijkomende maatregelen moeten nemen, dat vooral op het vlak van mobiliteit en industrie zal zijn. We zullen natuurlijk ook iets moeten doen aan de verbranding. Dat zijn de drie pijlers die we al in kaart hadden gebracht. We zetten in dat verband nog bijkomende stappen. Ook in het actieplan voor Gent staan die bijkomende acties vermeld.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik heb u hierover al meermaals ondervraagd. In uw antwoord op mijn vraag van 10 januari, toen er zoveel overschrijdingen waren en toen de luchtkwaliteit zo slecht was, kondigde u een nieuw Vlaams actieplan luchtkwaliteit aan dat klaar zou zijn in 2017. Nu hoor ik dat de deadline alweer is verschoven naar 2018. Er is nood aan extra maatregelen. We moeten werken met de strengere normen van de Wereldgezondheidsorganisatie en niet met de Europese normen, waarvan u altijd zegt dat u ze

zult halen, maar die helemaal niet streng genoeg zijn. Dat is een politiek compromis, maar dat zijn niet de normen die we moeten hanteren.

Ik vraag dus ten stelligste dat u in uw plan met de normen van de Wereldgezondheidsgezondheidsorganisatie zou werken. Voorts moeten er gebiedsgerichte maatregelen genomen worden, want de beleidsaanbevelingen daarover zijn heel duidelijk, vooral om in te zetten op verkeer, lage-emissiezones, ofwel in alle centrumsteden of uniform voor heel Vlaanderen, wat nog logischer zou zijn en wat onder meer ook bepleit wordt door professor Samson van de Universiteit Antwerpen. De snelheid moet teruggedrongen worden op de ringwegen en er moeten inspanningen gebeuren om te vergroenen.

Kortom, er zijn wel degelijk dringend veel ambitieuzere maatregelen nodig, en uw plan voldoet niet.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord, waarmee u duidelijk maakt dat er een nieuw luchtkwaliteitsplan wordt opgemaakt en dat het de bedoeling is om in 2018 een openbaar onderzoek te doen. We kijken uit naar dit plan en hopen dat we het gedetailleerd in de commissie zullen kunnen bespreken, vooral dan de concrete maatregelen die zullen worden voorgesteld.

Minister, we zien dat een participatieve aanpak om fijnstof te meten in onze eigen straat een grote dynamiek en bewustwording met zich meebrengt. Ik verwijs graag naar het project CurieuzeNeuzen van de stad Antwerpen. Ook Greenpeace kondigde deze week aan een actie te ondernemen op het vlak van fijnstof in de scholen. Minister, is er voor deze methodiek van participatie ruimte in het luchtkwaliteitsplan dat nog in opmaak is en wordt voorbereid?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Minister, ik ben als trotse inwoner van de stad Gent heel blij dat u bevestigt dat het stadsbestuur in Gent zoveel maatregelen genomen heeft in deze problematiek, dat wij een luchtkwaliteitsplan hebben, een mobiliteitsplan en een klimaatplan. Helaas wonen niet alle Oost-Vlamingen in Gent en kunnen zij niet allemaal genieten van de resultaten van die plannen. Ik wil dan ook het pleidooi ondersteunen van mijn collega's, en in het bijzonder van mevrouw Meuleman, om zelf niet achterwege te blijven. Kijk ook maar in de richting van minister Weyts wanneer het gaat over duurzame mobiliteit. Ook hij moet actie ondernemen, zodat alle Oost-Vlamingen in de toekomst kunnen genieten van een gezondere lucht en van een beter leefklimaat.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mevrouw Meuleman, we weten dat de Europese normen veel zwakker zijn dan die van de WGO. Maar we weten ook dat we in het regeerakkoord hebben afgesproken dat we in de eerste plaats naar de Europese normen zouden kijken. Maar goed, minister, bij een volgend regeerakkoord moeten we daar inderdaad misschien eens nauwer op toezien. Intussen moeten we vooral proberen om de Europese normen te halen. We zijn daar op de goede weg, maar we zullen zeker met u meewerken om een tandje bij te steken.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vandenbroucke, het plan van de stad Gent is geen plan van de stad Gent alleen. Wij hebben dat samen opgemaakt. U doet uitschijnen alsof de stad dat alleen heeft opgemaakt. Kijk maar naar alle partners. Wij hebben dat plan gezamenlijk gelanceerd. Voor u de pluimen alleen op uw hoed steekt, zou het misschien goed zijn om ook vanuit de oppositie aan te geven dat die maatregelen breed worden gedragen en dat we die met z'n allen samen uitrollen.

Collega's, doe niet alsof er op Vlaams niveau niets gebeurt. Wij hebben een fijnstofactieplan. Het wordt uitgevoerd. Je ziet de luchtkwaliteit jaar na jaar drastisch

verbeteren. Het is toch heel belangrijk om dat aan te geven. Het is niet zo dat de maatregelen die we nemen geen effect hebben, integendeel. Bovenop dat fijnstofactieplan heeft de Vlaamse Regering ook nog de vergroening van de autofiscaliteit ingevoerd. Daar zien we nu al dat er een knik is en dat de ontdieseling zich voortzet. Dat is toch wel een heel mooi signaal. Dat toont dat de Vlaamse Regering heel wat maatregelen neemt.

Maar we weten dat we zwak blijven op het vlak van mobiliteit. We moeten daar nog bijkomende maatregelen nemen. Dat is ook zo op het vlak van industrie en ook wat betreft verbranding. Wij werken daar aan een nieuw plan. Mevrouw Meuleman, de timing daarvan is altijd geweest dat eind 2017 onze diensten een plan klaarleggen en dat we dan in 2018 in openbaar onderzoek gaan. Dat is altijd de timing geweest die wij hebben vooropgesteld.

Mevrouw Taeldeman, ik vind de methodologie om mensen te sensibiliseren en bewust te maken van het feit dat hun eigen gedrag ook een effect heeft op de luchtkwaliteit, een bijzonder waardevolle suggestie. Dat is ook een van de verdiensten van dit grootschalige project van beweging.net, de Christelijke Mutualiteit (CM) en de Universiteit Antwerpen in Oost-Vlaanderen. Ik vind dat een heel goede methodiek en ben zeker bereid om te bekijken hoe we die methodiek nog meer ingang kunnen doen vinden, want op die manier kunnen we de bewustmaking rond de luchtkwaliteit en de bijdrage van ons allemaal daarin veel beter onder ieders aandacht brengen. Ik zal daar zeker rekening mee houden in het kader van het volgende fijnstofactieplan.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het huidige plan is echt te weinig en te weinig ambitieus. De Vlamingen, mijnheer Vandaele, kunnen echt niet wachten op het volgende regeerakkoord om met de juiste normen te gaan werken. Die 25 procent Vlamingen zeggen dat ze problemen hebben met de luchtwegen, zij hebben echt geen boodschap aan het feit dat het in het huidige regeerakkoord niet staat en dat het in het volgende zal moeten worden ingeschreven.

U vroeg ons om u te helpen in januari, u vroeg om input, om suggesties. Op 16 mei heb ik ons voorstel van resolutie ingediend betreffende structurele maatregelen zuivere lucht, vooral in de hotspotgebieden. Ik heb daar nog geen reactie op gekregen. Er staan nochtans heel veel voorstellen in die kant-en-klaar zijn, en waar u mee aan de slag kunt. We zijn nogal wat sneller dan u. Ik hoop dat u dit ter harte neemt zodat u een versnelling hoger kunt schakelen, want die Vlamingen met luchtwegenproblemen, die wachten niet. (*Applaus bij Groen en sp.a*)

Valerie Taeldeman (CD&V): Gezonde lucht is levensnoodzakelijk en ik ben tevreden, minister, dat u aangeeft dat u de methodiek van participatie gerust wilt meenemen als bijkomend punt in het nieuwe luchtkwaliteitsplan. We moeten ons immers allemaal engageren om de Europese doelstellingen op het vlak van luchtkwaliteit te halen. Het is duidelijk dat bijkomende acties en maatregelen, zowel op het vlak van mobiliteit, als in de industrie, als op het vlak van verbranding, nodig zullen zijn om onze steden bijkomend te verluchten.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over betwistbare data inzake de CO₂-inventarissen in het kader van de burgemeestersconvenanten

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Voorzitter, minister, deze vraag ligt in het verlengde van de vorige vragen, en gaat over de luchtkwaliteit. We staan nog voor een grote uitdaging. Als er jaarlijks ongeveer 10.000 Belgen sterven door slechte lucht, dan

veronderstel ik dat we het er allemaal over eens zijn dat we het maximum moeten doen om die luchtkwaliteit aan te pakken. Dankzij het initiatief van heel wat steden en gemeenten, met het Burgemeestersconvenant, zien we heel wat goede initiatieven. Ik denk dat er tal van maatregelen worden genomen die vooral de lokale bevolking aanzetten om mee te werken aan die CO₂-reductie.

We merken ook dat die lokale besturen wachten op cijfers. Ze willen weten of de inspanningen die ze doen ook een effect hebben in hun gemeente of stad. Het is heel belangrijk dat ze die cijfers krijgen, want heel wat lokale besturen moeten zich verantwoorden, niet altijd tegenover de oppositie maar misschien tegenover de burger, waarom ze bepaalde initiatieven genomen hebben, bijvoorbeeld het autovrij maken van de stad, of het autoluw maken van een schoolomgeving of meer fietsen. Het is leuk als men daar cijfers van heeft die kunnen bevestigen dat door die maatregelen de luchtkwaliteit verbetert.

VITO heeft onlangs nieuwe cijfers gepubliceerd op de website, het is een goede website, burgemeestersconvenant.be. Men leest in de inventaris perfect hoe elke gemeente presteert. De cijfers, ik heb in eerste instantie naar de resultaten voor Limburg gekeken, schommelen enorm op het vlak van mobiliteit. We zijn gaan uitzoeken hoe dat eigenlijk kwam. De conclusie was dat de meetposten die worden gebruikt om de CO₂-reductie te inventariseren niet meer werken. Ze zijn oubollig, zo zegt de administratie, daarom gebruiken ze Vlaamse gemiddelden. Die zetten ze af op de Limburgse steden en gemeenten, maar daardoor krijgen we een vertekend beeld. Ik merk dat heel wat bevoegde schepenen zich ineens moeten verantwoorden voor de maatregelen, maar ze kunnen zich niet verdedigen omdat ze niet verantwoordelijk zijn voor de cijfers.

Minister, de cijfers kloppen niet. Hoe gaat u ervoor zorgen dat de cijfers op die website accuraat en correct zijn?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, we moeten natuurlijk een onderscheid maken tussen het debat dat we daarnet hadden over fijnstof en nu over het klimaat. Dat wordt nogal vaak eens vermengd, maar het is natuurlijk een heel andere problematiek, om toch even uw inleiding juist te plaatsen.

U zegt dat de cijfers die op de website van het Burgemeesterconvenant rond mobiliteit staan, niet correct zijn. U zult begrijpen dat ik natuurlijk de cijfers inzake mobiliteit niet maak. Als er problemen zijn met cijfers en tellingen rond mobiliteit, dan nodig ik u uit om dat aan de bevoegde minister voor te leggen. Dit probleem is ook nieuw voor mij. Ik heb begrepen dat experts zeggen dat het veel beter zou kunnen, dat de tellingen op een andere manier moeten. Ik zal aan de bevoegde minister vragen om na te kijken of dat effectief zo is en of de cijfers moeten worden aangepakt.

Ik sta volledig achter alle initiatieven die de lokale besturen nemen, ook het Burgemeestersconvenant. U weet dat wij geen directe partij zijn, maar dat wij vanuit de Vlaamse overheid een website hebben opgericht om de lokale besturen voldoende kansen te geven om expertise en maatregelen die ze nemen, met elkaar uit te wisselen.

Collega, u zegt dat de cijfers voor mobiliteit die op de website staan, voor verbetering vatbaar zijn. Dat moeten we onderzoeken samen met Mobiliteit, want ik kan dat zelf niet doen. Ik wil u er wel voor waarschuwen dat de rapportering die wij doen en dat de tellingen die wij doen op Vlaams niveau, gebeuren op basis van heel andere data en heel andere cijfers. Het is niet zo dat de rapportering die wij aan Europa doen, niet correct zou zijn. Het wordt ook gevalideerd door de Europese Commissie en het gebeurt dus volledig conform hoe het moet gebeuren.

Nogmaals, ik denk dat iedereen bereid is, ook mijn collega van Mobiliteit, om te luisteren naar experts die zeggen dat het veel beter kan. Laat ons samen nagaan hoe we dat kunnen oplossen.

Rob Beenders (sp.a): Minister, u bent natuurlijk wel overkoepelend minister en bevoegd voor het klimaat en voor de burgemeestersconvenanten. Het is ook uw departement dat de website beheert. Ik denk dat het logisch is dat u als overkoepelend minister initiatieven neemt om bij uw collega's aanpassingen te vragen.

Ik heb ook nooit gezegd dat de rapportering van Vlaanderen naar Europa een probleem is, maar ik zeg wel dat er vandaag echt een probleem is bij de lokale besturen. Ze krijgen een rapport over hun gemeente dat op die website gepubliceerd staat, en daar staan cijfers in waarvan zelfs de administratie zegt dat ze betwistbaar zijn. Ik ken gemeentebesturen die zich moeten verantwoorden in de gemeenteraad voor cijfers die niet correct zijn. We moeten opletten dat we het draagvlak voor initiatieven om de luchtkwaliteit te verbeteren, niet aantasten.

Ik zou u willen vragen om zeker zolang het niet duidelijk is of die cijfers juist zijn, de cijfers eraf te halen en om de lokale besturen te informeren over de interpretatie van de cijfers. Als we in een debat komen waarin initiatieven die lokale besturen nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren, in vraag worden gesteld, dan zijn we helemaal terug naar af. Dat risico mogen we niet lopen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Meten is weten en gissen is missen. Hieruit blijkt nog maar eens dat we veel te weinig meten wanneer het gaat over klimaat.

Minister, ik heb u enkele weken geleden gevraagd welke verkeersgerichte meetstations er in Vlaanderen staan. U hebt geantwoord dat men alleen in Antwerpen en Gent meet. Eerlijk gezegd, voor zo'n belangrijke vervuilstroom vind ik dat minnetjes. Ik zou willen oproepen om minstens in elke centrumstad zo'n verkeerstelsysteem te plaatsen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Onze fractie vindt het Burgemeestersconvenant ook een wervend verhaal waar lokale besturen de klimaatdoelstellingen van 2020 wensen na te streven en te behalen. Helaas toont het ook een beetje aan dat er wel lichtzinnig omgesprongen is met het ondertekenen van die convenanten omdat de uitdaging voor de lokale besturen zeer groot is. Ik merk in de praktijk dat de bedragen die men in de begroting inschrijft om die doelstellingen te behalen op lokaal niveau, soms niet in evenredigheid zijn.

Minister, wat zijn de gevolgen voor de gemeentes die het Burgemeestersconvenant hebben ondertekend als ze de doelstellingen niet behalen? *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, ik denk dat iedereen het erover eens is dat de lokale besturen cruciaal zijn in de strijd tegen de klimaatverandering. Ik denk dat de burgemeestersconvenanten een nuttig instrument zijn. De zaak met betrekking tot de cijfers en de rapportering over de evolutie van de mobiliteit moet inderdaad met de bevoegde minister worden onderzocht. Als een optimalisatie mogelijk is, moet die zeker gebeuren.

Belangrijker nog lijkt mij dat we de lokale besturen ook op andere manieren maximaal proberen te ondersteunen bij het implementeren van de doelstellingen van de burgemeestersconvenanten. Minister, op welke manier ondersteunt u de lokale besturen?

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, ik onderschrijf zeker niet het standpunt van collega Nevens dat lokale besturen lichtzinnig zouden overgaan tot het ondertekenen van een burgemeestersconvenant. Limburg is koploper in het ondertekenen van burgemeestersconvenanten, en dit gebeurt zeker niet lichtzinnig, mijnheer Nevens, integendeel. In het convenant zitten ook meer aspecten dan enkel mobiliteit.

Anderzijds heb ik ook vernomen dat AWW zelf heeft gezegd dat de meetapparatuur die werd gebruikt, niet meer up-to-date was, verouderd was, dat er nieuwe metingen moeten komen. Minister, u geeft al aan dat u daarover zult overleggen met uw collega van Mobiliteit. Ik denk alleszins dat het heel belangrijk is dat we de juiste cijfers hebben, dat daar dringend werk van wordt gemaakt. In het verleden heeft de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) daar al mooie studies over gemaakt. Ik denk dat VITO ook nu opnieuw de meest geschikte partij is om daar werk van te maken, maar opnieuw, er zit heel wat meer in dan alleen de mobiliteitscijfers. Ik denk aan alle andere aspecten, onder meer het energiezuinig maken van gebouwen en tal van andere investeringen die lokale besturen samen met de inwoners doen. Ik denk dus zeker niet dat men zomaar kan zeggen dat er lichtzinnig te werk wordt gegaan.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, ik wil nog eens herhalen dat het feit dat AWW foute of onjuiste informatie aanlevert, voor mij een nieuw aspect is. U mag zeggen dat de administratie zegt dat dat fout is, voor mij is dat compleet nieuw. We zullen dus bekijken, samen met de collega bevoegd voor de mobiliteit, hoe dat beter kan.

Mijnheer Danen, u mag natuurlijk geen appels met peren vergelijken. Als u me vraagt wat de specifieke meetposten voor verkeer zijn, dan gaat het over de luchtkwaliteit ten gevolge van het verkeer. Hier gaat het over specifieke tellingen van AWW. U haalt dus twee totaal verschillende dingen door elkaar. U zegt dat er alleen een meetpost in Antwerpen en in Gent is. Dat heeft specifiek te maken met de luchtkwaliteit ten gevolge van verkeer, en niks met specifieke autotellingen die door AWW gebeuren. Dat is dus eigenlijk een totaal andere problematiek. Wij meten het verkeer niet vanuit Leefmilieu. Dat is iets dat gebeurt vanuit AWW.

Ik geloof ook in die burgemeestersconvenant. Ik vind het zeer goed dat die lokale besturen ook allemaal heel duidelijk een visie hebben: waar willen ze naartoe, willen ze de CO₂-uitstoot op hun grondgebied ook doen dalen? Ik vind het ook goed dat we de juiste tools hebben om hen daarbij te ondersteunen. Mijnheer Nevens, we zijn geen partner bij die burgemeestersconvenants. We nemen dus ook geen enkele sanctie. We komen ook niet tussenbeide in de uitvoering van dat convenant. Natuurlijk willen we die lokale besturen wel ondersteunen in het uitvoeren van maatregelen om CO₂ te verminderen. Ik heb er bewust voor gekozen om dat niet alleen te doen ten aanzien van die gemeenten die een burgemeestersconvenant hebben afgesloten. Er zijn gemeenten die geen burgemeestersconvenant hebben afgesloten en die ook heel duidelijke actieplannen hebben om de hoeveelheid CO₂ naar beneden te halen. Daarom heb ik maatregelen voor alle gemeenten. Welke zijn dat? Ik reik jaarlijks een prijs uit. Dat is een soort wedstrijd: per provincie krijgt de gemeente met het meest innovatieve idee om CO₂ naar beneden te halen, dat heel wervend kan werken voor andere gemeenten, een fors geldbedrag, dat ze aan die maatregel kan spenderen. Verder is er de klimaatscan of de bouwmeesterscan. Heel binnenkort zal de Bouwmeester een doorlichting doen van de gemeenten en zal hij aanbevelingen doen: welke maatregelen kan men nemen, op het vlak van ruimte, maar ook bijkomende investeringen, om de CO₂-uitstoot naar beneden te halen? Ik heb specifiek in 12 miljoen euro voorzien om gemeenten te ondersteunen om die maatregelen die uit die scan komen, op het terrein te gaan uitvoeren, zodat dat ook daadwerkelijk gaat naar het minder uitstoten van CO₂. U

ziet dus dat we daar heel sterk achter staan. Ik kan de bekommernis die er blijkbaar is binnen de diensten zelf, binnen AWW, dat ze eigenlijk beter zouden moeten kunnen tellen, alleen maar ondersteunen. Ik ben ervan overtuigd dat ook mijn collega van Mobiliteit daar oren naar zal hebben en dat alles in het werk zal worden gesteld om die tellingen beter en correcter te laten verlopen.

Rob Beenders (sp.a): Dank u, minister. Ik denk dat we inderdaad op korte termijn moeten handelen en de lokale besturen de juiste informatie moeten geven over hoe ze die cijfers moeten interpreteren. Er zijn immers heel wat lokale besturen die hun nek uitsteken om maatregelen te nemen net om die luchtkwaliteit te verbeteren. We mogen echt niet in een debat vervallen waarbij er verantwoording moet worden afgelegd op basis van verkeerde cijfers. Ik vraag u dus echt om snel te handelen en om de cijfers van de website te halen als ze betwistbaar zijn. Zet desnoods alleen de cijfers op de website waar u voor honderd procent zeker van bent. Daar zijn ook de lokale besturen absoluut tevreden mee. Dan worden ze ook gemotiveerd, hebben ze de juiste gegevens, hebben ze een rapport dat juist is. Vandaag wordt dat betwist. We moeten er alles aan doen om alle initiatieven die we nemen om die luchtkwaliteit te verbeteren, te doen slagen, en daar horen alleen maar juiste cijfers bij. Dat is mijn oproep en ik ben blij dat u daarmee aan de slag gaat. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over een meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag in de media- en cultuursector

ACTUELE VRAAG van Peter Wouters aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het pleidooi van de minister voor een afzonderlijk meldpunt grensoverschrijdend gedrag voor de cultuursector

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, het bericht van vorige week donderdag dat de VRT met onmiddellijke ingang de samenwerking met Bart De Pauw stopzette, beheerst al een hele week het nieuws en de gemoederen van velen. De reacties zijn ongehooflijk gepolariseerd. Mensen nemen het op voor Bart De Pauw, anderen veroordelen de vrouwen. Die polarisatie en de felheid van de reacties op basis van gegevens waarvan we het fijne niet weten, zijn natuurlijk geen goed nieuws voor vrouwen die nog rondlopen met een verhaal dat ze niet kwijt durven of niet kwijt willen.

U hebt op 18 oktober naar aanleiding van de #MeToo-campagne al aangegeven dat u nadacht over een meldpunt voor de media- en cultuursector omdat rekto:verso op dat moment een dossier had aangemaakt over grensoverschrijdend gedrag in de cultuursector. U hebt datzelfde zondag herhaald in De zevende dag.

Minister, hoe ziet u de oprichting en de modaliteiten van een dergelijk meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag in de media- en cultuursector?

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Minister, zondag hebt u in De zevende dag inderdaad te kennen gegeven dat u nadenkt over een meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag binnen de cultuursector. U had dat een maand geleden ongeveer al gedaan, maar de cultuursector had daar bedenktijd voor gevraagd.

U weet ongetwijfeld dat tijdens de vorige legislatuur een meldpunt is opgericht, met name 1712, dat speciaal is gemaakt voor iedereen die met geweld en/of misbruik te maken heeft gekregen in welke vorm en op welke leeftijd dan ook.

Kunt u verduidelijken waarom u van oordeel bent dat een apart meldpunt voor de cultuursector noodzakelijk is? Waarom worden er niet meer middelen gestopt in 1712 ter ondersteuning en ter uitbreiding van dit meldpunt? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik heb op De zevende dag mijn positie al verduidelijkt. Ik ben niet begonnen aan het kampioenschap 'meldpunten oprichten', laat dat duidelijk zijn. Ik merk wel in gesprekken met de sector, specialisten en mijn administratie dat de huidige meldmogelijkheden nog niet voldoende zijn. Ik verklaar me nader.

Op microniveau – zelfs al is het sociaalrechtelijk verplicht in bedrijven en organisaties – worden de vertrouwenspersonen niet altijd aangesproken. Dat heeft vaak te maken met de schaal van de organisatie, waar slachtoffers soms voor een omgekeerd effect en represailles vrezen. Soms werkt het wel, maar niet altijd.

1712 wordt – hoewel het een performant en goed nummer is met een goede dienstverlening – niet door iedereen herkend als het nummer waar men terecht kan, in die zin dat het iets te ver van hun bed staat. Het is een rare paradox, maar ik neem er wel akte van en ik wil er iets aan doen.

Is nu de loutere oplossing de oprichting van een bijkomend meldpunt? Ik denk dat het genuanceerder is dan dat. De gesprekken met de sector hebben er in elk geval toe geleid – ik kreeg het voorbijgeen uur nog een nota van hen na een eerste gesprek – dat ze ook niet meteen zeggen dat er absoluut een bijkomend meldpunt moet zijn. We willen wel nagaan welke procedures er werken en waarom, of procedures voldoende op elkaar zijn afgestemd, en of dingen worden opgevolgd. Er zijn ook zaken die ik zelf wil overwegen zoals of er een verdere bevraging binnen de sector moet plaatsvinden. U kunt zeggen dat het allemaal niet nodig is omdat de bewustwording nu voldoende is. U weet allemaal, ongeacht de aard van de problematiek, dat als er klachten zijn, er altijd meer mensen zijn die willen klagen maar niet altijd tot actie overgaan. Dit is een te ernstige zaak om dit niet verder te onderzoeken. Ik wil daar zeker de tijd voor nemen.

Wanneer we die dingen gedaan hebben, dan is het goed om heel de samenhang van de plaatselijke vertrouwenspersonen en/of preventieadviseurs en het meldpunt 1712 beter op elkaar te laten afstemmen. Dat wil ik nu doen. Ik ga daarvoor ook mijn tijd nemen. Ik zeg niet dat we niet met bekwame spoed moeten voortwerken, mevrouw Segers, maar het is beter dit nu grondig te doen dan snel. Er is nog maar één grondig gesprek geweest met de sector. De volgende grondige gesprekken zijn gepland begin december, om dan de volgende stappen te kunnen zetten. Ik zal volgende week in de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag al een en ander meer in detail kunnen toelichten.

Katia Segers (sp.a): De VRT heeft de afgelopen week in deze zaak aangetoond dat ze haar voorbeeldrol echt heeft opgenomen, ook als het gaat over het werken aan een integriteitsbeleid. Ze had een mail verstuurd niet alleen naar mensen die op de VRT werken, maar ook naar alle mensen die werken binnen productiehuisen en andere bedrijven waar de VRT mee samenwerkt. De meldingen zijn er pas gekomen op het moment dat die mail is verstuurd omdat op dat moment de vrouwen de indruk hadden dat ze hun verhaal konden doen. Dat is het belangrijkste. Het is inderdaad een sector die heel specifiek is, waar veel freelancers werken, met kleine bedrijven en zelfstandigen, die niet in een context werken waar er preventieadviseurs en vertrouwenspersonen zijn. De reacties die er zijn gekomen, hebben duidelijk op een nood gewezen.

Het zou een goede zaak zijn dat er nu een meldpunt komt, en dat moet ook niet alleen een meldpunt zijn voor cultuur of media apart maar sectoroverschrijdend, maar wel een apart meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag omdat de specificiteit

zo groot is. Wij gaan daar in de commissie ook aan meewerken. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Peter Wouters (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik ben blij dat u de brug hebt gemaakt naar onze Commissie Grensoverschrijdend Gedrag. Wij zijn ermee begonnen in het kader van de sport. We hebben daar heel veel experten en getuigenissen van slachtoffers gehoord. Wat die mensen, zowel beroepsmensen als slachtoffers, ons echt duidelijk hebben gemaakt, is dat de versnippering te groot is. Zij vinden de weg niet om hun meldingen te kunnen doen. Het bijmaken van meldpunten, meer gericht, is dus niet de oplossing. De serene uitzending van Pano vorige week over grensoverschrijdend gedrag in de sport, werd afgesloten met de mededeling dat mensen die nood hebben om iets te melden, dat kunnen doen via Tele-Onthaal en niet bij 1712. Bij Tele-Onthaal zegden de mensen gisteren dat ze ongeveer negen oproepen per dag bijkrijgen, die ze doorsturen naar 1712. We moeten meer inzetten op het bekendmaken van dat ene nummer dan te diversifiëren. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, collega's, namens mijn fractie kan ik me globaal aansluiten bij de aanpak die u voorstaat, en vooral bij de rust en de grondigheid waarmee u dat wilt doen. Ik wil die discussie niet laten verglijden tot een discussie over een apart meldpunt of een globaal meldpunt. Wat we moeten hebben, is een plek waar mensen in vertrouwen, laagdrempelig toegang toe hebben, waar professionals zitten met sectorspecifieke kennis, die weten hoe het er in de cultuurwereld en de mediawereld aan toe gaat. Wij zijn nu geneigd, gelet op de vele problemen in die sector die zelf vaak grenzen overschrijdt, om voor die vrijetijdssector van cultuur, kunsten en media een apart organisatiemodel te maken. De gesprekken zullen verduidelijken of dat noodzakelijk is.

Een element wil ik er graag aan toevoegen: is het niet wenselijk dat cultuur- en mediaorganisaties, zeker als die subsidies krijgen van de Vlaamse overheid, ook een integriteitsbeleid en -nota hebben, ook een vertrouwenspersoon hebben in hun eigen organisatie of in de rand van de eigen organisatie en ook aangezet worden om een integriteitsbeleid te voeren? Dat is een les die we uit de sportsector geleerd hebben en die we in onze sector node moeten invoeren.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, recent hebben we het werkterrein van de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag uitgebreid. Volgende week komen minister Vandeurzen en minister Gatz het huidige beleid toelichten. Het is de bedoeling tegen volgende zomer aanbevelingen naar voren te brengen. Het is een goede zaak dat we hiervoor tijd nemen. Ondertussen moeten de slachtoffers natuurlijk wel ergens terecht kunnen.

Er is het meldpunt 1712. We weten allemaal dat bijkomend moet worden opgezet op de bekendheid en de bereikbaarheid. Tijdens de bespreking van zijn beleidsbrief is minister Vandeurzen daar gisteren op ingegaan. Ik wil hier echter nog eens verwijzen naar een resolutie die het Vlaams Parlement tijdens de vorige legislatuur heeft goedgekeurd. In die resolutie heeft het Vlaams Parlement gevraagd het meldpunt 1712 systematisch in de media bekend te maken bij berichten over geweld en misbruik. Het kan dan natuurlijk ook om grensoverschrijdend gedrag gaan.

Minister, zult u het gesprek met de sector voeren? Ik verwijs naar de berichten van Tele-Onthaal. Dit moet telkens in de media worden bekendgemaakt. Er komen dagelijks berichten. Het zou een goede zaak zijn het meldpunt 1712 telkens te vermelden.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, het gaat veel breder dan een gesprek over de vraag of we al dan niet meldpunten bij moeten maken. We moeten ervoor zorgen dat de mensen de weg vinden. Dat is de allerbelangrijkste boodschap.

Minister, ik vind het goed dat hierover met u wordt gesproken en dat hier luidop wordt nagedacht. Ik wil er echter op wijzen dat volgende week en de weken na-dien een aantal ministers naar de commissie zullen komen. Dat is de plek waar we dit onderbouwd en met diepgang kunnen bespreken. Het is goed dit punt hier eens aan te kaarten, maar we hebben nu geen tijd om tot het diepste van de kern te gaan. We hebben dus afspraak in de commissie.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Schryvers, mijnheer Wouters, wat uw bedenkin-gen betreft, is het wel duidelijk dat het meldpunt 1712 nog meer en nog beter bekend moeten worden gemaakt. Ik ben het eens met jullie aanbeveling dit nog eens specifiek met de sector te bespreken.

Mijnheer Caron, mevrouw Segers, jullie hebben zeer terecht opgemerkt dat het opstellen en proactief omgaan met een integriteitscode echt een verschil maakt. Dit mag niet enkel als een bijlage bij een arbeidscontract of een tijdelijke arbeids-overeenkomst worden gevoegd. De code geeft aan dat het binnen de organisatie bespreekbaar is. Organisaties kunnen hier, binnen de bestaande regels, dan nog gedeeltelijk maatwerk voor creëren. De drempel om het laakbaar gedrag te stel-len, wordt groter. De drempel om een klacht in te dienen, wordt kleiner. Dit blijft immers mijn hoofddoelstelling. Volgens mij is dit ook de doelstelling van heel het Vlaams Parlement. Zelfs al zullen we het, jammer genoeg, nooit kunnen uitslui-ten, moeten we ervoor zorgen dat er veel minder grensoverschrijdend seksueel gedrag is. Tegelijkertijd moeten we ervoor zorgen dat de drempel om melding te maken of een klacht in te dienen voor de slachtoffers zo laag mogelijk wordt.

Katia Segers (sp.a): De problematiek van het grensoverschrijdend gedrag situ-eert zich in alle sectoren waar macht in het spel is. Dit is groter dan we met zijn allen hebben aangenomen. Het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering moe-ten iedereen die bezorgd is, een duidelijk signaal geven. We gaan hiermee aan de slag. We luisteren naar de bezorgdheden. Het is een goede zaak dat we dit hier en in de commissie bespreken. Het terrein van de commissie is uitgebreid naar alle sectoren. Dat is een zeer goede zaak.

Een meldpunt is belangrijk. De mensen moeten weten waar ze terecht kunnen en waar ze gehoor zullen vinden. Ze moeten het gevoel krijgen dat ze worden be-grepen. De backoffice is hiervoor bijzonder belangrijk. Ze moeten bij de juiste mensen terecht komen. Het antwoord op de vraag hoe we een meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag moeten organiseren, moet het resultaat zijn van de vele hoorzittingen die we in de commissie nog willen organiseren. We moeten luisteren naar het veld, we moeten luisteren naar de experts en we moeten sa-menwerken aan de best mogelijke integrale oplossing en aan een integraal beleid dat komaf maakt met grensoverschrijdend gedrag. (*Applaus bij sp.a*)

Peter Wouters (N-VA): Ik dank alle sprekers. Ik ben ervan overtuigd dat we in de commissie verder goed werk moeten blijven leveren. Dat is onze taak. Op dit ogenblik moet er echter een snelle aanpak komen. Ik roep alle Vlaamse volksver-teenwoordigers en de pers dan ook op om het meldpunt 1712 nu bekend te ma-ken. We moeten niet wachten tot we volgende zomer conclusies hebben getrok-ken. Die tijd hebben de slachtoffers niet. We moeten respect hebben voor die mensen. Dat kan alleen door hen te helpen. Op dit moment kunnen we hen helpen door het meldpunt 1712 bij iedereen bekender te maken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de brugfunctie van de minister, naar aanleiding van zijn uitspraken over de recente rellen in Brussel

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, wat we zaterdag in Brussel hebben gezien, was natuurlijk onaanvaardbaar. Ik was zelf ook in het centrum en ik heb gezien hoe een leuke sfeer plots heel snel is omgeslagen, waarbij er geweld werd gebruikt, waarbij politie en brandweer werden aangevallen, waarbij winkels werden geplunderd, waarbij wagens in brand werden gestoken enzovoort: totaal onaanvaardbaar.

Het was duidelijk: supporters van Marokko, Marokkaanse jongeren uit Molenbeek en Anderlecht, hebben van het centrum van onze stad bijna een oorlogszone gemaakt. We moeten ons durven afvragen waar een bepaalde politieke verantwoordelijkheid ligt.

We hebben de vorige burgemeester gezien. Voor hem was het allemaal het probleem van die of van die, paraplu omhoog. De huidige burgemeester, Philippe Close, neemt eigenlijk dezelfde houding aan. Er was alleszins geen overleg op voorhand, er was ook een bepaalde terughoudendheid gevraagd van de politie.

Wat is de rol van Vlaanderen? Vlaanderen investeert zeer veel geld, ongeveer 1 miljard euro, in scholen, cultuur- en welzijnsinstellingen en ze moeten kunnen renderen. Zullen toeristen in de toekomst Brussel mijden? We hebben al gezien dat klassen niet meer naar Brussel willen komen.

Minister, in uw beleidsbrief, waarover we vorige week hebben gediscussieerd, zei u dat u als Vlaams minister met bevoegdheden in Brussel een soort bruggenbouwer wil zijn, dat u contacten wil leggen met de lokale besturen, met de regionale besturen, met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. U zit in het VGC-college (Vlaamse Gemeenschapscommissie) en in het GGC-college (Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie). Uw partijgenoten zitten op verschillende plaatsen ook aan de knoppen in Brussel-stad en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Minister, zult u contact opnemen met de lokale besturen, die nu al te gemakkelijk de paraplu omhoog steken, om te spreken over veiligheid en hoe dit in de toekomst kan worden voorkomen? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Vanlouwe, collega's, ik ben zondagmorgen zelden zo slecht wakker geworden in mijn 50-jarig bestaan in deze stad omdat ik in de nacht van zaterdag op zondag al wel doorhad dat dit geen gewone incidenten waren, maar dat er voor het eerst een uur – het kan ook langer zijn, de beroofde winkelier had het over die fameuze 40 minuten – volstreekte straffeloosheid heeft geheerst tussen de Beurs en Lemonnier. Voor de mensen die dat kennen, het gaat over een halve tot een hele kilometer stadsgebied met omliggende straten.

Dit is inderdaad ontoelaatbaar en dit kan niet meer opnieuw gebeuren. Ik denk dat de voornaamste reden voor het falen van de ordediensten – zowel politiek als op het terrein, met de feiten die we nu kennen – een stuk te wijten is aan het ontbreken van een correcte veiligheidscultuur. Wanneer collega Somers – en ook voor andere burgemeesters in dit halfrond is dat zeker het geval – een succesvol lokaal veiligheidsbeleid voert, dan is dat omdat het voor iedereen duidelijk is, voor het beleid, voor de burger en voor de politie in zijn stad, wanneer de politie hard moet en zal optreden, wanneer ze zacht kan optreden. Dat is duidelijk voor iedereen. En in onze stad is dat onvoldoende duidelijk.

Mijnheer Vanlouwe, ik zal eerst de normale procedures hun gang laten gaan. Ten eerste is dat via de bekendmaking van de beelden het liefst zoveel mogelijk herrieschoppers duidelijk, hard en snel bestraffen. Ik heb vorige zondag niet toevallig het woord 'snelrecht' uitgesproken in de pers. Het wordt tijd dat we dat nog eens onder het stof vandaan halen. Tegelijk is er het onderzoek dat door de federale minister van Binnenlandse Zaken terecht is gevraagd om uit te zoeken wat daar nu is misgegaan. Want er is wel heel wat misgegaan.

Ik ben natuurlijk een bruggenbouwer vanuit mijn eigen bevoegdheden, of het nu vanuit mijn cultuurbevoegdheid is of in Brussel met het Huis van het Nederlands. Ik probeer dat ook te doen samen met de collega's die de bevoegdheden in Brussel uitoefenen, in het bijzonder van Onderwijs. Ik probeer dat ook te doen – het wordt dan wel al iets moeilijker wanneer er conflicterende belangen zijn – tussen gewesten, in dit geval Vlaanderen en Brussel.

Wat veiligheid betreft, is het natuurlijk iets delicates. Veiligheid is een federale bevoegdheid of context. Het is een exclusieve bevoegdheid van de lokale besturen en de burgemeester in het bijzonder. Bruggen bouwen is daar dus iets moeilijker.

Ik zal evenwel contact opnemen met de burgemeester van de stad Brussel om mijn bezorgdheden in de meest duidelijke woorden aan hem over te brengen, voor zover dat nodig zou zijn. Maar ik zal het wel doen.

Karl Vanlouwe (N-VA): Bedankt, minister. Ik denk dat we op bepaalde punten op dezelfde lijn zitten. U spreekt over het ontbreken van een veiligheidscultuur in Brussel. Dat kan opnieuw worden vastgesteld. Wij benoemen dat misschien iets forser: dit is laxisme. Dit is laxisme dat we de voorbije jaren meermaals gezien hebben. Onder deze Brusselse burgemeester wordt het opnieuw wat weggewuifd, maar vanuit kringen rond de burgemeester of vanuit zijn kabinet is mogelijk gevraagd om terughoudend op te treden, 'omdat we die feestvierders moeten kunnen laten doen'.

Ik ben wel blij, minister, dat u vanuit uw functie als bruggenbouwer, als Vlaams minister met bevoegdheden in Brussel, contact wilt opnemen en de Brusselse burgemeester wilt wijzen op een bepaald probleem dat nog niet is opgelost. U zegt dat het niet echt uw bevoegdheid is, maar in uw beleidsbrief zegt u dat u wilt samenwerken met andere overheden, hier in Brussel, regionaal, gewestelijk en lokaal, met de gemeenschapscommissies, ook voor dossiers waar u niet eens bevoegd voor bent. Mijn oproep aan u is dus om vanuit Vlaanderen die veiligheidscultuur, die hier wel degelijk bestaat, ook in Brussel in te voeren. Want ik ben ervan overtuigd dat Brussel nood heeft aan 'une approche flamande', een Vlaamse aanpak. Ik dank u. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de zware rellen met Marokkaanse criminelen van het voorbije weekend hebben vooral aangetoond dat niet alleen het migratiebeleid in dit land, maar ook en zeker het veiligheidsbeleid in de hoofdstad erg tekortschiet. De schabouwelijke houding van de Brusselse burgemeester, maar ook de lakse houding van het volledige stadsbestuur, zijn totaal onbegrijpelijk en totaal onaanvaardbaar. Daarom denk ik dat we een aantal conclusies moeten trekken. Ik wil er in dit korte tijdsbestek twee noemen.

Een eerste is ter attentie van de daders. De daders die aan die stadsguerrilla hebben deelgenomen, moeten geïdentificeerd en voor het gerecht gebracht worden. Maar ook de onkosten van de schade moeten onherroepelijk op hen verhaald worden. Ten tweede is er uiteraard de politieke verantwoordelijkheid. De oproep is de voorbije dagen alweer veelvuldig gelanceerd: laten we nu eindelijk eens werk maken van die eengemaakte politiezone in Brussel. Dat is niet alleen

mijn oproep aan u en uw partijgenoten in de Federale Regering, minister, maar ook en vooral een oproep aan de vraagsteller zelf. Mijnheer Vanlouwe, u hebt de minister bevoegd voor de binnenlandse zaken. Zorg er nu eens voor dat hij zijn politieke verantwoordelijkheid ook neemt en werk maakt van een eengemaakte politiezone voor heel Brussel.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de rellen van afgelopen weekend in Brussel en ook in andere steden – want het was ook prijs in Den Haag, Amsterdam en Parijs – zijn onaanvaardbaar. Ik vraag mij af wie het in zijn hoofd haalt om zulke vernielingen aan te richten, dan nog eens bij kwalificatie van het land waarvoor je zagezegd supportert. CD&V is deze amokmakers spuugzat. Er is geen enkele rechtvaardiging voor dit wild vandalisme. We hopen samen met u en met de collega's dat de politie hier lessen uit trekt en keihard optreedt tegen de daders. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik sluit mij daarbij aan. De rellen van afgelopen weekend zijn een schande. Auto's die uitgebrand zijn, winkels die geplunderd zijn, dit kan niet. De Brusselaars voelden zich in de steek gelaten. Daarom is het belangrijk dat die daders nu worden opgepakt en gestraft. En dan komt er uiteraard een oproep voor één politiezone. Met Groen steunen we die. Maar één politiezone die slecht bestuurd wordt, zal ook tot dergelijke gevallen leiden. Wat we dus ook nodig hebben, is een goede analyse, een goede reconstructie van wat er gebeurd is, zodanig dat we het beleid kunnen bekijken. Minister, u gaat contact opnemen met de burgemeester, maar wij kijken naar de burgemeester, naar de minister-president, naar Brussel. Want onze Brusselaars hebben ook recht op veiligheid. En wat er nu gebeurd is, is de Brusselaars in de steek te laten. Zij verdienen beter.

Minister Sven Gatz: Ik zal een korte beschouwing geven over de eengemaakte politiezone. Die kan zeker zoden aan de dijk brengen, maar zal niet noodzakelijk alles oplossen. Laten we dat debat verder voeren en daar de druk op de ketel houden. Het zou op zich een goede evolutie zijn, maar nu is de veiligheidscultuur belangrijker.

Ik zal het gesprek inderdaad aangaan met de burgemeester, ik herhaal het. Ik wil wel waarschuwen: een bruggenbouwer is geen zedenmeester. Met andere woorden, wanneer men zijn contacten benadert met 'ik zal u eens zeggen hoe het moet gebeuren', dan valt dat nogal op een koude steen. Mijn contacten met verschillende Brusselse beleidsvoerders zijn van die aard dat ik hen met inhoudelijke argumenten probeer te benaderen om de situatie te verbeteren. Ik zal in die zin dat gesprek zo tegemoet treden, met open vizier en met een duidelijke boodschap, en tegelijkertijd – dat is inderdaad ook terug te vinden in mijn beleidsbrief, mijnheer Vanlouwe – vanuit een partnerschap, want dat blijft belangrijk.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, ik dank u opnieuw voor uw antwoord. Ik vind het goed dat er hier consensus ontstaan is over de veiligheidscultuur. In Vlaanderen beseffen we dat dat absoluut nodig is. Laxisme kunnen we hier niet meer tolereren.

En inderdaad, in Antwerpen zijn er ook wat schermutselingen geweest. Maar die waren van een andere orde dan wat we hier in Brussel hebben gezien. We mogen dat laxisme niet laten blijven regeren in onze stad. De veiligheidscultuur moet hier worden ingevoerd. Op een bepaald ogenblik heb ik zelfs gezien dat er op Facebook stond: 'We moeten de daden van de politie in kaart brengen, om te zien of men niet discriminerend heeft opgetreden.' Hier hoor ik dat gelukkig niet. Laten we inderdaad kordaat zijn. Laten we inderdaad vanuit uw bevoegdheden – die inderdaad beperkt zijn – kordaat de Brusselse burgemeester – en niet alleen hem, maar ook de andere burgemeesters – aanspreken dat dit niet kan, dat iedereen er

belang bij heeft dat Brussel een leefbare, mooie en veilige stad zou zijn. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffoy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de principes die de minister hanteert bij het doorvoeren van een groene taxshift

De voorzitter: De heer Gryffoy heeft het woord.

Andries Gryffoy (N-VA): Minister, vorige week konden we gedurende twee dagen, tijdens uw buitenlandse trip in de Baltische staten, duidelijk lezen wat uw visie is omtrent de groene taxshift. De groene taxshift, zoals milieubewegingen en ook wij die zien, is vooral een verschuiving van lasten op arbeid naar lasten op vervuiling. We zien dat u nu vooral spreekt over groene taxshift als het gaat over een taxshift binnen de energiesector. We kunnen daarover vragen stellen. Is het inderdaad correct dat men elektriciteit zo zwaar gaat belasten en gas en mazout niet? Want dat speelt inderdaad soms in het nadeel voor een goede energietechniek zoals een warmtepomp. En het speelt inderdaad ook soms in het nadeel van innovatie.

Als u daarover begint, dan staat er in de krant: "We hebben de principes al beslist." Zo staat het letterlijk in De Tijd. Twee of drie jaar geleden hebben we hier kamerbreed een resolutie getekend omtrent het opmaken van een energiepact, een energievisie. Daarover is hier al verschillende keren discussie gevoerd. Een van de belangrijkste stakeholders in het hele debat, in heel uw pact, is dit parlement. En wat zie ik? De principes liggen vast. Ze zijn besproken met de verschillende ministers. Zo staat het in de kranten. U bent er niet eens mee naar het parlement of naar de commissie gekomen. Dan is het voor mij ook logisch dat de vraag is: wat zijn dan de principes die u hebt besproken en vastgelegd?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffoy, ik dacht dat wij sowieso een Vlaamse energievisie hebben. (*Opmerkingen van Andries Gryffoy*)

Neen. Maar als ik naar een energiepact ga, dan ga ik daar met de Vlaamse energievisie minstens in het achterhoofd naartoe.

Die visie zet in op hernieuwbare energie, op zon, wind en warmte, en alvast niet op fossiele brandstoffen. Dat is mij duidelijk en het staat ook duidelijk in de Vlaamse energievisie.

De toekomst is sowieso hernieuwbaar. Wij gaan weg van fossiele brandstoffen. Dat is het einddoel.

Mensen die nogal vaak zeggen dat er geen visie is en dat we niet weten wat er op lange termijn moet gebeuren, zeggen nu: 'U hebt een visie, leg dat eens uit.' Wel, ik wil die uitleggen. Als we de fossiele brandstoffen verlaten en we gaan in 2050 geen stookolie en geen gas meer gebruiken – dat is het einddoel –, dan denk ik dat het ook logisch is dat je in de komende jaren de hernieuwbare energie promoot, stimuleert, motiveert en dat je die fossiele brandstoffen zult uitfasen. Ik heb erbij gezegd dat dit niet van vandaag op morgen zal zijn. Dat gebeurt ook niet onmiddellijk, we gaan daarvoor vandaag geen initiatieven nemen, maar het zal wel in de energievisie staan, in het Energiepact dat we samen maken. Als we dat niet doen, vraag ik me af waar we mee bezig zijn. We moeten immers aan de mensen duidelijk maken dat, als er keuzes gemaakt moeten worden, dat keuzes voor de toekomst moeten zijn. Dus als er nieuwbouw is of grondige renovatie, is het goed dat

we de mensen geen blaasjes wijsmaken en hen niet te zeggen: 'Kies maar voor fossiele verwarming, want dat zal binnen veertig jaar nog bestaan.' Het zijn dezelfde problematieken die ik nog altijd regelmatig hoor, en die ik nu net weer hoorde: 'Men heeft de mensen veertig jaar geleden aanbevolen om met accumulatoren te verwarmen en het is een schande dat men daar nu van afstapt.' Er is ook zoiets als de evolutie in technieken. Op dit moment vind ik dat je in een nieuwbouw beter kiest voor een warmtepomp in combinatie met zonnepanelen. Dat weet u ook. Het grote probleem vandaag is dat die warmtepompen met zonnepanelen niet interessant zijn. Gas is een overgangstechnologie en de toekomst is wat mij betreft 100 procent hernieuwbaar. Dat moet duidelijk gemaakt worden in het Energiepact.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dacht dat u enkele principes zou toelichten, maar u blijft vaag. Straks zitten we bijna in de discussie van de volgende actuele vraag. Mijn vraag zou dan veeleer moeten zijn: is wat u voorstelt betaalbaar? Waarschijnlijk is dat interessant voor warmtepompen, maar als u straks de elektriciteitsprijs verlaagt, zal dat dan minder interessant zijn voor mensen die zonnepanelen hebben? Over welke periode spreken we dan? U zei zelf dat u geen prijsverhoging wou, maar wel een prijsverschuiving. U blijft wel binnen de energiesector. Als er op een bepaald ogenblik minder gedaan wordt voor elektriciteit en de klemtoon verschuift naar gas en fuel, dan komen we in een federale materie terecht.

Achter de principes staan we allemaal. Ik blijf dus bij mijn vraag: welke principes hebt u dan wel vastgelegd met uw verschillende collega-ministers?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Wat in de kranten stond, hoefde ons helemaal niet te verbazen. Vorig jaar hebben we hier met alle partijen samen een klimaat-resolutie goedgekeurd. Onder punt 10.7 staat er als aanbeveling aan onze regeringen, zowel de Vlaamse als de federale, om te gaan voor een fiscale verschuiving van de bestaande heffingen en belastingen naar een heffing op de uitstoot van CO₂ door gebruikte brandstoffen. Dat is letterlijk de groene taxshift waar minister Tommelein het over had. Over het principe zijn we het allemaal eens: op basis daarvan moeten we een verschuiving, en geen verhoging, van de energiefactuur krijgen, zodat groene, klimaatvriendelijke verwarming, bijvoorbeeld, aantrekkelijk wordt.

De eerste technologie die dan altijd ter sprake komt zijn de warmtepompen, maar er zijn een aantal problemen met betrekking tot de rendabiliteit van die warmtepompen. Minister, hoe zult u de rendabiliteit van warmtepompen versterken en ze aantrekkelijk maken als investering voor de Vlaamse burger?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik ben het eens met de heer Bothuyne. Mijnheer Gryffroy, het is een beetje raar dat u hier uit de lucht komt vallen en de minister van alles aanwrijft, alsof hij ons niet gekend zou hebben. Hij voert, met het principe van de verschuiving van een aantal lasten op elektriciteit naar gas, uit wat wij hem hebben gevraagd.

Het is wel interessant om weten, minister, dat dit debat ook lijkt te passen in het debat over de energienorm: wat is de totale kostprijs van onze energie, inclusief de taksen die wij in België hanteren tegenover de buurlanden? Ik neem aan dat ook dat element moet worden opgenomen in het interfederale Energiepact.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Mijnheer Gryffroy, het verrast mij een beetje dat u verwonderd bent over de principes die minister Tommelein daarover heeft geuit. Dat

is immers iets wat we allang zeggen in de commissie en ook in het parlement. Het is bekend dat de elektriciteitsprijzen de pan uit swingen en bij de hoogste van Europa behoren. Dat houdt een aantal vernieuwende technologieën tegen.

Minister, wanneer zullen de principes en de concrete uitwerking die daaruit zal volgen, bekend zijn? Wanneer gaat u echt werk maken van de groene taxshift?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, over het Energiepact zullen we het ongetwijfeld straks nog hebben, bij de volgende vraag, want de vragen lopen inderdaad een beetje dooreen.

Mijnheer Gryffroy, ik ben ook een beetje verbaasd. Ik twijfel er al enige tijd aan of u wel of niet neen bij de meerderheid hoort wat betreft Energie. Vandaag bewijst u opnieuw dat u ten aanzien van minister Tommelein perfect een rol zou kunnen spelen in de oppositie.

De groene taxshift stond in de klimaatresolutie. Maar, minister, mijn zorg is vooral dat die groene taxshift niet betekent dat er nieuwe belastingen of verhogingen van de factuur komen, en dat er inderdaad sprake is van een overgangperiode. Ik vraag dan ook, net als de heer Danen, of u een tijdspad kunt geven voor die groene taxshift.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, niet de elektriciteitsprijs is te duur, maar wel de elektriciteitsfactuur. In verhouding is de gasprijs wel duur, maar de gasfactuur is zeer goedkoop. Hij is trouwens de laatste vijf jaar al drie keer gezakt. Dat weet u ook. Dat is zo omdat wij alle kosten en lasten in de elektriciteitsfactuur stoppen. Of het nu gaat over heffingen – en gelukkig gaan we die vanaf 2018 heel laag kunnen houden, tot spijt van wie het soms benijdt – of over de kosten voor de groene stroom, de distributienetbeheerderskosten, de investeringskosten, de gedumpte klanten, de openbaredienstverplichtingen, de premies die wij geven voor isolatie en warmtepompen, en ook alle investeringen die wij moeten doen op het vlak van hernieuwbare energie en de kostprijs daarvan: dat stoppen wij allemaal in de elektriciteitsfactuur. Iedereen weet dat. Mijnheer Gryffroy, er wordt voortdurend gezegd dat dit niet haalbaar is.

Mijnheer Bothuyne, uiteraard moeten wij warmtepompen interessant maken. Ik heb nog niet zo lang geleden de berekening van het energieprestatie en binnenklimaat (EPB) voor warmtepompen en zonneboilers interessanter gemaakt. Maar er is nog een lange weg te gaan. Als mensen nu keuzes moeten maken voor nieuwe verwarming, is het duidelijk dat we met warmtenetten een ongelooflijk potentieel hebben. Ik heb gisteren in Gent gezien dat men er het stadswarmtenet uitbreidt. Dat is toe te juichen. Ook in andere steden, zoals Brugge, Oostende, Kortrijk, Harelbeke, Kuurne, Leuven, noem maar op, is men warmtenetten aan het ontwikkelen. De innovatieve techniek van de warmtepompen maakt daar ook deel van uit. Het is juist dat we die interessanter moeten maken in vergelijking met fossiele brandstoffen. Dat is niets nieuws.

Wat de energienorm betreft: ik kan hier natuurlijk een volledig Energiepact dat nog niet afgewerkt is uitleggen. Ik heb soms de indruk dat er veel ongeduld is. Iedereen heeft jaren gezegd dat het Energiepact er moet komen. Vanaf het moment dat ik Vlaams minister ben geworden, heb ik getrokken en gesleurd aan het feit dat wij met het Energiepact moesten beginnen. We zijn nu in de eindfase, en nu wil iedereen weten wat er in het Energiepact zal staan. Maar wij zijn nog de teksten aan het finaliseren en de burgerbevraging aan het analyseren. De energienorm zal er inderdaad in staan. Wij moeten ook bezig zijn met de manier waarop we de factuur van de burgers en de bedrijven onder controle kunnen houden.

Wat de overgangperiode betreft: uiteraard mijnheer Sintobin, als u het artikel goed gelezen hebt – het oorspronkelijke artikel staat in één bepaalde krant –, dan weet u dat ik heel duidelijk zeg dat het niet voor vandaag op morgen is. Dat is het logische gevolg van het beleid dat we op dit moment allemaal willen, zijnde de energieomslag van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energie. Als de minister van Energie niet meer kan zeggen dat vroeg of laat die beweging in gang zal moeten worden gezet, zonder dat hij zich hier moet verantwoorden in het parlement, dan vraag ik me af waar we mee bezig zijn.

In Nederland, mijnheer Gryffroy, heeft de regering in haar regeerakkoord ook duidelijk die keuze gemaakt. Zij bouwt ook een overgangperiode in. Ze wil tegen 2030 daar staan. En daarom zal ze vanaf 2020 dat doen en vanaf 2025 zal ze dit doen. Mij lijkt het logisch, als we een energiepact maken met de vier regeringen in het land, dat we in het Energiepact duidelijkheid scheppen over wat de verschillende regeringen gezamenlijk moeten doen.

Andries Gryffroy (N-VA): Eerst wil ik benadrukken, collega's, dat wij uiteraard de klimaatresolutie mee hebben onderschreven. Ik was een van de meest actieve onderhandelaars van onze fractie.

Maar als de beste communicator van dit parlement acht keer de krant haalt, mogen we toch veronderstellen dat er groot nieuws is en dat er meer is dan enkel maar wat duiding. Ik hoor hier dezelfde vragen die ik had voor u, maar die u niet kunt beantwoorden, ook niet aan mijn collega's.

Hoe zit het met de energienorm? Hoe zit het met het tijdsfad? Hoe zit het met de betaalbaarheid? Want u kunt wel zeggen dat u iets wilt doen voor warmtepompen door de elektriciteitsfactuur te verlagen, maar daarmee halen we de rentabiliteit van de zonnepanelen onderuit. Hoe gaat u dat opvangen? Wat gaat u doen met de accijnzen die onder een andere entiteit vallen?

Omdat u acht keer de krant haalde, had ik verwacht dat u hier meer duiding kon geven dan in de krant.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Elia-rapport betreffende de energiebevoorrading

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de studie van Elia betreffende de energiebevoorrading na de kernuitstap in 2025

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Elia-rapport betreffende de energiebevoorrading

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, er was deze morgen nogal veel te doen over een rapport van Elia, beheerder van het hoogspanningsnet. Het rapport gaat over de energiebevoorrading en moet dienen als basis voor het Energiepact waarover ik het zojuist had. Het rapport waarschuwt voor een stroomtekort tegen 2025. Er worden drie scenario's voorgelegd die dit moeten vermijden.

Het eerste scenario is dat de laatste kerncentrale dichtgaat in 2025 en dat de capaciteit voornamelijk wordt opgevangen door negen nieuwe gascentrales aangevuld

met hernieuwbare energie. Probleem hier is de kostprijs en de eventuele subsidies die daaraan vasthangen. Er worden bovendien schadelijke broeikasgassen uitgestoten door gascentrales, wat het halen van de klimaatdoelstellingen bemoeilijkt.

Het tweede scenario is massaal investeren in hernieuwbare energie aangevuld met gascentrales. Hier is het probleem de angst voor een wisselvallige bevoorrading en dat de klimaatdoelstellingen wat de hernieuwbare energie betreft zoals het nu loopt niet zullen worden gehaald.

Het derde scenario is het langer openhouden van de kerncentrales. Deze optie wordt gesteund door de grootste meerderheidspartij in het Vlaams Parlement en ook in de Kamer. Dit wordt ook gesteund door het VBO, de werkgevers.

Ik heb het debat vanmorgen ook gevolgd, er werd in de commissie gesproken over dit rapport. Ik zou graag hier in de plenaire vergadering een eerste reactie krijgen op dit rapport.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is nog maar veertien jaar geleden dat hiertegenover in het federale parlement de wet op de kernuitstap werd goedgekeurd. Ondertussen, veertien jaar lang, hebben heel wat actoren dat proberen onderuit te halen en uit te hollen als onhaalbaar, onverstandig, onbetaalbaar ... alle argumenten werden aangehaald om te zeggen dat die wet niet goed was.

We hebben moeten wachten tot vandaag om te weten wat er aan de hand is. Wel, de kerncentrales kunnen dicht. Elia zegt het, en Elia is in dezen toch een onverdachte bron. Elia heeft drie opties naar voren geschoven waarvan een optie heel duidelijk zegt dat we de wet op de kernuitstap kunnen uitvoeren als we daarnaast investeren in gas, zon en wind.

Minister, ik had graag van u geweten: is dat de optie die u zult verdedigen in de onderhandelingen met uw collega's over het interfederale Energiepact?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, voor ons kan de studie van Elia niet echt een grote verrassing zijn, want ze stemt nagenoeg honderd procent overeen met de energievisie die Open Vld meer dan een jaar geleden al presenteerde. Ik zou meer zeggen, collega's, het is niet zo dat nu ineens met deze studie blijkt 'yes, het kan', maar Elia is met deze studie uitgegaan van de kernuitstap en levert ons, denk ik, een instrument aan hoe we die uitstap verstandig kunnen realiseren. Het is niet de enige studie. Er zijn nog andere studies.

Minister, de vraag is evident. Hoe apprecieert u deze studie in het licht van het interfederaal Energiepact?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, dit is belangrijk. Als er iets duidelijk is uit de studie van Elia, die een van de studies is die wij gebruiken om het Energiepact te finaliseren, dan is het dat het tijd is voor actie. Wat ook duidelijk is uit de studie van Elia, is dat het wel degelijk mogelijk is om een kernuitstap te doen in 2025. Dat leer ik daaruit. U weet dat ik niet onmiddellijk grote verklaringen heb afgelegd, dat ik heb gezegd dat ik opensta voor argumenten.

Ik volg wel drie zaken. Eén, de wet is duidelijk. De wet zegt dat we uit de kern-energie stappen in 2025. Twee, er is ook een regeerakkoord. U kunt zeggen dat ik Vlaams minister ben, maar ik behoor wel tot dezelfde partij als mijn collega's die op het federale niveau dat regeerakkoord hebben gemaakt. In dat regeerakkoord

staat dat er een kernuitstap is in 2025. Trouwens, de partijen van de meerderheid hier in dit parlement maken ook deel uit van de meerderheid in het federale parlement. Ten slotte is er de Vlaamse energievisie, de Stroomversnelling die we in mei in de Vlaamse Regering hebben goedgekeurd en die ik aan het Vlaams Parlement heb overgemaakt.

Er moeten duidelijke keuzes worden gemaakt. Het is geen vijf voor twaalf maar één voor twaalf. Waarom? Omdat er anders onduidelijkheid blijft bestaan. Omdat er onvoldoende alternatieven zijn voor kernenergie als men nu geen beslissingen neemt. Omdat men anders niet op tijd is tegen 2025. Het bouwen van alternatieven vraagt tijd, dat vraagt verschillende jaren. Ook belangrijk is dat we de private sector moeten overtuigen om te investeren in die alternatieven. Dat kan in hernieuwbare energie – en daar is geen twijfel over mogelijk –: zon, wind en warmte, dat zeggen wij ook in Vlaanderen. Maar in een overgangsfase ook in gas, want dit is voor mij een transitiesituatie.

Ik denk dat het heel duidelijk is wat het eindresultaat is. Het eindresultaat is 2050. In 2050 moet de energie volledig hernieuwbaar zijn. Dat zal de eindconclusie van het Energiepact zijn. Wij moeten in 2050 hernieuwbaar zijn. Als we dat niet doen, zetten we ons in Europa in een situatie die heel eigenaardig zou zijn. De Eliastudie zegt dat, als we niet echt duidelijk de keuze maken, die investeringen niet zullen gebeuren. Als we die keuze niet maken, dan zal ook de privé dat niet doen. Wie zal er dan voor opdraaien? De belastingbetaler. Als we de investeringen niet doen die we moeten doen als alternatief, dan krijgen we een situatie waarbij we zaken voor ons uitschuiven en zeggen dat de volgende generatie de zaak maar moet oplossen, niet in 2025 maar, naar ik hoor, in 2035.

Als we immers kerncentrales zouden openhouden, waarvoor we federaal de wet moeten wijzigen, dan nog zullen er investeringen nodig zijn in alternatieven. Ook dat zal geld blijven kosten. Trouwens, als we niet investeren in die alternatieven, dan moeten we misschien weer investeren in kernenergie, en dat zal ook niet gratis zijn, dat zal ook niet onmiddellijk haalbaar zijn op korte tijd. Ik denk dus dat het hoog tijd is voor duidelijke keuzes. Inderdaad, ik werk samen met de andere ministers aan het Energiepact. De Eliastudie is een van de elementen waarop we ons moeten baseren. Het is niet omdat Elia een studie heeft gemaakt met verschillende scenario's dat ik hier als Vlaams minister los van mijn andere collega's daaruit nu eens een keuze ga maken. Dit is geen vogelpik. Dit zijn argumenten en gegevens die ik meeneem in de eindbeslissing samen met de andere ministers.

Ik denk dat het heel duidelijk is. Mijnheer Sintobin, ik zal u weer eens een klein tikje verkopen. U bent een Vlaams-nationalist. Voor mij is Voka de belangrijkste gesprekspartner als het gaat over de werkgevers. Ik stel vast dat dat voor u vandaag het VBO is. Dat vind ik nogal eigenaardig. (*Applaus bij Open Vld*)

Voka is in zijn communicatie heel duidelijk: men moet de beslissing nemen die moet worden genomen om zekerheid te geven aan de mensen, om ervoor te zorgen dat de factuur betaalbaar blijft. Op korte termijn kan men immers misschien die factuur wat laag houden, maar op lange termijn, op het einde van de rit, als die kerncentrales definitief dicht moeten op een latere datum, komt die factuur er toch, dan moet je toch die investeringen doen. Met andere woorden, laten we nu eens stoppen met telkens beslissingen te nemen die we dan telkens opnieuw voor ons uit schuiven. Laten we ons ook houden aan de afspraken die we hebben gemaakt. Laten we ons ook houden aan de wet. De wet zegt dat we een kernenergie-uitstap doen. Als uit studies blijkt dat de bevoorradingszekerheid in het gedrang komt, dat het licht zal uitgaan, dat er grote problemen zouden kunnen zijn, dan ben ik bereid – en dat heb ik ook altijd gezegd – te bekijken hoe we misschien een aantal centrales nog kunnen openhouden. Dat is echter niet het geval. Dat stáát niet in die studie. Die studie zegt heel duidelijk: investeer in

alternatieven en dan kunt u doen wat u nu al decennia zegt aan de mensen dat u zult doen, zijnde de kerncentrales sluiten. Met andere woorden, voor mij is het dus duidelijk: ik houd me aan de afspraken, ik houd me aan de energievisie, ik houd me aan de wet en ik houd me aan het regeerakkoord van mijn federale collega's. (*Applaus bij Open Vld*)

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik heb van dat tikje niet veel gevoeld. Ik zal u een grote tik geven. Het is natuurlijk een non-argument dat u gebruikt, omdat ik toevallig zeg dat ook het VBO een voorstander is van het langer openhouden van de kerncentrales. Dat heeft daar in feite niks mee te maken.

Wat mij voornamelijk aanbelangt, is de bevoorradingszekerheid en de betaalbaarheid van onze energie. Dat zijn twee zaken die voor mij belangrijk zijn, en ik denk ook voor u.

Ik ben het met u eens: u zegt dat de wet de wet is en het regeerakkoord het regeerakkoord. Wat stel ik vandaag echter vast? Nogmaals, de grootste regeringspartij, de grootste meerderheidspartij, zowel hier in het Vlaams Parlement als aan de overkant, in het federale parlement, pleit vandaag voor de verlenging, voor het openhouden van de kerncentrales. En dan komt u hier vandaag, vanmorgen in de commissie en ook in de media, verklaren dat er van de verlenging, van het openhouden van de kerncentrales geen sprake kan zijn. U zei in de commissie dat dat uw persoonlijke mening is. Ik denk dat mijn vraag duidelijk is: spreekt u namens de voltallige Vlaamse Regering? Dat is de juiste vraag.

Johan Danen (Groen): Minister, ik hoor u tot vijfmaal toe zeggen dat er duidelijke keuzes moeten worden gemaakt. Inderdaad, die moeten worden gemaakt. Ik hoor u heel veel zeggen over hoe we onze energietoekomst zien, maar ik wil toch van u horen voor welke keuze u gaat. Gaat u weg van kernenergie en helemaal voor gas, wind, zon en warmte, of laat u die deur toch op een kier? Dat is voor mij immers vandaag de dag nog niet helemaal duidelijk. Uw collega's van Wallonië en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hebben gezegd dat ze hun handtekening niet zetten onder een document waarin daarover wordt getwijfeld. Zult u hetzelfde doen?

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, hartelijk dank voor uw antwoord. Ik denk dat het zeer helder en zeer duidelijk was. Ik denk dat iedereen hier beseft wat de positie van Vlaanderen is: als we onze doelstellingen willen halen van meer hernieuwbare energie en een properder klimaat, dan is er voor kernenergie zoals we die nu kennen, geen plaats.

Ik hoop dat dit op het federale niveau ook zo beseft zal worden in het Energiepact. Blijf vooral hard gaan voor hernieuwbare energie in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, er zijn leden in dit halfroond die zo goed als elke week pleiten voor cijfers om een goed energiebeleid te onderbouwen. Wel, er is goed nieuws. Deze morgen heeft Elia gezorgd voor cijfers, een heel duidelijke studie waaruit blijkt dat niet alleen de kernuitstap waarin wettelijk is voorzien, haalbaar is maar ook wenselijk. Het kan heel positieve effecten hebben op onze economie als we het op een verstandige manier invoeren, als we inzetten op de juiste keuzes, op de keuzes voor groene energie, energiebesparing en flexibele gascentrales in combinatie met interconnectieopslag enzovoort.

Er ligt dus heel wat op de tafel om de juiste keuzes te maken. Minister, we hopen dat u die keuzes samen met alle betrokkenen maakt, niet alleen met uw collega-energieministers. Een echt Energiepact heeft immers een draagvlak nodig in de samenleving, bij milieuorganisaties, werkgeversorganisaties, vakbonden en dergelijke

maar ook bij het parlement. We hopen dat we in de komende weken, wanneer de keuzes moeten worden gemaakt op basis van de cijfers die er nu zijn, samen aan tafel kunnen gaan zitten met de hele sector.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik heb u horen zeggen dat u zich zult houden aan de wet en dat u de afspraken zult nakomen die gemaakt zijn. Dat is de juiste visie. Ik hoor van de N-VA – laat ons een kat een kat noemen – dat ze de kerncentrales tien jaar langer willen openhouden. Ik ga er dan ook van uit dat ze een wetswijziging in het federale parlement zullen indienen om van de wet af te stappen.

Minister, als die wetswijziging in het federale parlement wordt voorgelegd, zal uw partij deze dan steunen of niet?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijnheer Bothuyne, we hebben inderdaad cijfers, en wat zeggen die: tussen het beste of het slechtste scenario, in gelijk welke richting, een meerkost van 1 tot 2 miljard euro per jaar, import maal twee, dus dubbel zoveel bruinkoolenergie naar Vlaanderen, dubbel zoveel kernenergie vanuit Frankrijk naar Vlaanderen, inclusief een capaciteitsmechanisme dat nog moet worden goedgekeurd door Europa en dat ons geld zal kosten. *(Opmerkingen)*

Het idee van het bouwen van een windmolen tot het effectief draaien ervan duurt in Vlaanderen zes tot acht jaar. Als ik die redenering doortrek voor een nieuwe gascentrale, dan zijn we minstens tien jaar verder. 2017 plus 10 is 2027. Ik zit dus minstens twee of drie jaar in een zwart gat. Daarom zeggen we dat er minstens twee centrales – dat is geen structurele oplossing voor de toekomst – minstens tien jaar moeten worden opengehouden om de zaak betaalbaar te houden en de bevoorradingszekerheid te garanderen. *(Applaus bij de N-VA)*

Minister Bart Tommelein: Dat kan natuurlijk wel tellen, mijnheer Gryffroy. Het zou misschien goed zijn om ervoor te zorgen dat het geen 7 of 8 jaar meer duurt vooraleer die vergunningen voor de windmolens er zijn. Dat kan veel sneller als iedereen meewerkt en als iedereen zijn best doet om de doelstellingen te halen. *(Applaus bij Open Vld, CD&V en sp.a. Opmerkingen)*

Ik denk dat het heel duidelijk in die studie staat. Die betaalbaarheid is ook een zorg van mij, en ik wil daar nog wel eens over discussiëren. Als u die investeringen niet doet tegen 2025, dan zult u die investeringen wel moeten doen tegen 2035. Die investeringen zullen altijd nodig zijn. *(Opmerkingen van Andries Gryffroy)*

Als u zegt dat gascentrales tijdens acht jaar niet kunnen worden gebouwd ... Een kerncentrale zal nog veel langer duren. Er moet dus worden geïnvesteerd in alternatieven.

Mijnheer Bothuyne, u hebt gelijk. Er wordt mij gevraagd wat mijn persoonlijk standpunt is. Wel, iedereen kent mijn persoonlijk standpunt. *(Opmerkingen)*

Ik mag ook een persoonlijk standpunt hebben. We leven niet in Noord-Korea, mijnheer Sintobin. *(Rumoer)*

De voorzitter: Minister Tommelein, haalt u even diep adem en gaat u dan verder.

Minister Bart Tommelein: Ik mag nog altijd een persoonlijk standpunt hebben, maar ik ben professioneel genoeg om mijn persoonlijk standpunt ondergeschikt te maken aan het belang waarvoor ik mij moet inzetten. Ik baseer mij op gegevens en op cijfers. Ik zal hier geen uitspraken doen zonder mijn collega's van Wallonië, Brussel en het federale niveau daarin te kennen.

Ik zou dat niet doen. Ik ben aan het werken in een groep met vier ministers die een energiepact zullen afsluiten, die de teksten zullen overmaken aan hun respectieve regeringen die daar dan over moeten delibereren en beslissen. Zo werkt dat. Ik ben een speler op een interfederaal niveau en ik houd mij aan wat jullie mij hebben opgedragen: de Vlaamse energievisie en de resolutie die kamerbreed door dit Vlaams Parlement is gestemd. Ik houd mij uiteraard aan de wet. 2025 is de kernuitstap. Ik houd mij daaraan. Ik houd mij ook aan het regeerakkoord dat gemaakt is door mijn partij op het federale niveau. Maar goed, als ik dat allemaal niet meer mag doen...

Als we dan een standpunt innemen en tot een energiepact komen, dan gaan we dat doen met een draagvlak van zoveel mogelijk spelers en zoveel mogelijk mensen. Als ik één ding leer uit de huidige situatie, is het dat het niet alleen over de uitstap van kernenergie gaat. Dat is gemakkelijk, dat is nu de boksmatch tussen een partij die zegt 'verlengen' en andere partijen die zeggen 'niet verlengen'. Daar gaat het zelfs niet alleen over, het gaat ook over interconnectie. U maakt er natuurlijk heel gemakkelijk van dat het inderdaad zou kunnen dat de interconnectie niet altijd uit hernieuwbare energie komt. Dat is juist. Maar u laat natuurlijk ook gemakkelijks halve alles wat te maken heeft met kernafval en de veiligheid van de reactoren eventjes aan de kant, mijnheer Gryffroy. Dat telt allemaal niet meer mee. (*Applaus bij Open Vld, sp.a en Groen. Opmerkingen van Bart Somers en Kris Van Dijck*)

Dat is ook belangrijk. U weet dat er aan elke beslissing voor- en nadelen zijn. Ik besef dat ook. Mag ik als Vlaams minister van Energie alle studies, alle gegevens, alle data eerst verzamelen en met mijn collega's overleggen vooraleer ik finaliseer? Het zal immers ook gaan over energie-efficiëntie, het zal ook gaan over het uitfasen van fossiele brandstoffen, het zal ook gaan over opslag, het zal ook gaan over flexibiliteit, het zal ook gaan over hoe wij bijvoorbeeld de digitale meter de komende jaren kunnen uitbouwen en op welke manier wij kunnen samenwerken met de andere gewesten wat uitwisseling betreft. Het gaat over veel meer dan enkel maar over of we de wet die we hebben goedgekeurd om uit te stappen in 2025, zullen naleven of niet.

Ik zal besluiten met te zeggen dat gas, wat men aanbeveelt, voor mij een overgangstechnologie is. Dat is ook wat ik zeg op uw vraag over de taxshift. Maar het is wel een flexibele overgangstechnologie. Ik denk dat we nog heel veel warmte-energie onderschatten. De aanleg van warmtenetten en warmtepompen hebben een ongelooflijke toekomst. Het is ook duidelijk dat wat dat betreft kerncentrales niet flexibel zijn. Die draaien 24 uur op 24, 7 dagen op 7. We hebben dat in de voorbije decennia gezien: ze produceren ook te veel elektriciteit, zelfs als die niet nodig is.

We moeten één zaak voor ogen houden: 2050 zal het tijdstip zijn waar we 100 procent hernieuwbare energie moeten hebben. Laat ons stoppen met discussiëren, laat ons zorgen dat we investeren in zon, dat we het Zonneplan uitvoeren, dat we het Windplan uitvoeren en dat we het Warmteplan uitvoeren. Dan zullen wij werkelijk slagen in ons opzet: de bevoorrading verzekeren en de factuur van de burgers betaalbaar houden. (*Applaus bij Open Vld*)

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, na het betoog van collega Gryffroy en de reactie van de minister daarop, zou ik kunnen zeggen: 'I rest my case', alles is gezegd. Maar ik ga dat niet doen, collega Somers. Wat ik gewoon heb vastgesteld, vandaag in de loop van de voormiddag maar ook de afgelopen dagen, is dat er niet alleen een tegenstelling is tussen wat Vlaanderen denkt over de kernuitstap en wat Wallonië denkt over de kernuitstap, en ook Brussel, want daar heeft men nu al verklaard dat men het Energiepact niet zal tekenen wanneer er eventueel sprake is van een kernuitstap. Maar het is daarjuist nog even bevestigd dat er ook binnen deze meerderheid een grote verdeeldheid is wat

betreft de kernuitstap. Op de vraag van collega Beenders of er een wetsontwerp zou komen om de wet te veranderen, zag ik aan de lichaamstaal van de collega's daar vooraan dat ze inderdaad een wetsvoorstel zouden indienen om die kernuitstap onmogelijk te maken.

Minister, u zwaait al maanden met een energiepact. U hebt verklaard dat het er eind dit jaar zal zijn. Ik garandeer u dat er eind dit jaar geen energiepact zal zijn.

Johan Danen (Groen): De vraag is eigenlijk wat de beste energietoekomst voor onze regio is. Ik heb goed geluisterd. De meerderheid van het Vlaams Parlement is voor een kernenergievrije energietoekomst. Er zijn nog steeds mensen die hier vertellen dat het niet zo hoeft te gaan. Dat is hun goed recht. Wat ik echter kwalijk vind aan die geluiden, is dat ze de investeringen in hernieuwbare energie fnuiken. Ik zou hen dan ook willen vragen hiermee op te houden. *(Applaus bij Groen)*

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we tegen 2050 100 procent hernieuwbare energie willen. We zijn het erover eens dat propere, hernieuwbare en betaalbare energie de toekomst is. We weten ongeveer hoe we dat moeten bereiken. De minister heeft duidelijk verklaard welke stappen we moeten zetten en in welke verschillende technologieën er moet worden geïnvesteerd.

Mijnheer Gryffroy, waarom blijven u en de uwen halsstarrig vastzitten in een achterhoedegevecht over de vraag of die oude kerncentrales, die oude brol, nog een paar jaar langer of minder lang moeten draaien? Dat kan misschien nog tien jaar worden uitgerekt. Indien we hierin mee zouden gaan, zouden we in 2030 geen gascentrales of kerncentrales meer hebben en zouden we alles moeten subsidiëren. U vreest voor de betaalbaarheid. We zullen maar zwijgen over de vraag wat het kernafval zal kosten.

Wat de betaalbaarheid betreft, moeten we de omslag nu maken. Dat geldt voor elke transitie. Indien u laf bent, de zaak uitstelt en de moed niet hebt om het systeem te veranderen en de tanker van richting te wijzigen, zult u op de klippen varen. U moet verstandig zijn en nu uw koers wijzigen. *(Rumoer. Applaus bij Open Vld, sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Orry Van De Wauwer aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een veralgemeende zone 30 in verblijfsgebieden en steden

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Voorzitter, afgelopen maandag hebben minister Smet en staatssecretaris De Baets de idee gelanceerd in Brussel een zone 30 in te voeren. Veel mensen hadden hier onmiddellijk een mening over en daarover is onmiddellijk een zeer breed debat gevoerd. Dat is uiteraard een goede zaak. De idee zelf is gelanceerd op basis van meerdere overwegingen, waaronder leefbaarheid, mobiliteit en veiligheid. Ik wil het hier even over de veiligheid hebben.

Het is niet meer van deze tijd fietsers nog samen op de weg te sturen met gemonitoriseerde voertuigen die 50 kilometer per uur of sneller rijden. We hebben onlangs de shift gehad van 90 kilometer per uur naar 70 kilometer per uur buiten de bebouwde kom. De zone 30 in de omgeving van een school is ondertussen ook breed verspreid in het collectief geheugen. We moeten nu de volgende stap zetten en het voorbeeld van veel Europese steden volgen. Op basis van de drijfveren inzake leefbaarheid, mobiliteit en veiligheid moeten we werk maken van een zone 30 in verblijfsgebieden en steden.

Minister, ik heb een concrete vraag. Wat denkt u van een veralgemeende zone 30 in de verblijfsgebieden en in onze stedelijke centra?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, Vlaanderen kent algemene snelheidsregimes, namelijk 120 kilometer per uur op wegen met tweemaal twee rijvakken en een middenberm, 70 kilometer per uur buiten de bebouwde kom, 50 kilometer per uur in de bebouwde kom en 30 kilometer per uur in schoolomgevingen. De gemeenten zijn volledig autonoom verantwoordelijk en bevoegd voor maatregelen als de invoering van een zone 30 waar ze dat ook maar willen. Als de vraag is of een gemeente de mogelijkheid heeft die keuze te maken, is het antwoord dat dit perfect kan.

Het Vlaams regeerakkoord spreekt over vertrouwen, verbinden en vooruitgaan. Ik vind dat we de gemeenten het vertrouwen moeten schenken om die keuze zelf te maken. We moeten niet vanuit de Vlaamse overheid decreteren wat er moet gebeuren met alle wegen in het centrum van elke stad of gemeente. Indien we in Brussel bevoegd zouden zijn, zouden we dan kunnen beslissen dat op de Keizer Karellaan maar 30 kilometer per uur mag worden gereden. Het is maar een voorbeeld.

Laat ons gewoon het vertrouwen geven aan de gemeenten. Ik denk dat we met ons allen, zeker in dit parlement, wel vertrouwen hebben in de burgemeesters en de schepenen van Mobiliteit, van welke partij die ook mogen wezen, in heel het land. Ze hebben die mogelijkheid, ze hebben die bevoegdheid. Wanneer ze die keuze maken, algemeen of selectief – selectief lijkt me misschien wel een betere oplossing in plaats van met een pennentrek overal in de gemeente of de stad 30 kilometer per uur in te stellen –, laat ze dan ook die keuze maken. Ze hebben die mogelijkheid vandaag, laten we hun dat vertrouwen geven. *(Applaus bij de N-VA)*

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik vroeg ook naar uw mening daarover. Er zijn nochtans verschillende redenen om toch werk van te maken van zo'n algemene zone 30. De leefbaarheid, de verkeersveiligheid en de levenskwaliteit kunnen erop verbeteren. Maar een zone 30 invoeren heeft weinig zin als de handhaving daar niet op volgt.

Minister, wat kunt of wilt u nog verder doen opdat die handhaving overal gebeurt? De gemiddelde snelheid in de zone 30 ligt momenteel op 43 kilometer per uur. We kunnen wel zeggen zone 30, maar als die niet wordt gehandhaafd, blijft dat dode letter.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): In de praktijk gaat het vooral over een symbooldiscussie. We hebben al heel lang de stelregel: waar je gemengd verkeer hebt in retail- en schoolomgevingen – voetgangers, fietsers, gemotoriseerd verkeer samen – is het 30 kilometer per uur, op doorgaande wegen met gescheiden verkeer is het 50 kilometer per uur. Hier treed ik de stelling van de minister helemaal bij: je kunt het volste vertrouwen hebben in de lokale beleidsverantwoordelijken en de lokale autonomie.

In de praktijk betekent 30 kilometer per uur in Brussel bijna een verdubbeling van de feitelijke maximumsnelheid als je weet hoe we hier soms voortsukkelen. Ik blijf bij het basisprincipe en zie ook geen enkele reden om daarvan af te wijken. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Mijnheer Van de Wauwer, u spreekt over Brussel maar blijkbaar is u in uw thuisstad Antwerpen een en ander ontgaan. Jawel, tegen het eind van deze legislatuur zal in 95 procent van de stad zone 30 zijn ingericht.

Dat is toch niet min. We doen dat op een heel andere manier dan in Brussel. Bij ons zullen uiteraard de woonstraten en woongebieden zone 30 zijn, maar de hoofd- en verbindingssassen blijven natuurlijk wel een hogere snelheid kennen. Dat is een heel andere, verstandige manier om hiermee om te gaan, helemaal anders dan de blinde manier waarmee Brussel ermee omgaat.

Om maar te zeggen dat lokale steden en gemeenten er volop mee bezig zijn. Uw vraag aan de minister is om dat op te leggen aan de steden en gemeenten, want u gaat niet in op het antwoord van de minister. Daar schrik ik toch wel een beetje van. Voor ons is de lokale autonomie een zeer belangrijk principe. Ik kan me volledig aansluiten bij de minister die het vertrouwen geeft aan de steden en gemeenten. Ik mag eigenlijk hopen van de CD&V-fractie dat ze hetzelfde doet. *(Applaus bij de N-VA)*

Minister Ben Weyts: De laatste vraag die ik heb onthouden, gaat over de handhaving. Hier moet ik opnieuw verwijzen naar de gemeente zelf. Bij uitstek zijn ook die zones waar de snelheidsbeperking van 30 kilometer per uur geldt, lokale wegen en dus in het centrum van de stad. Het is bij uitstek de bevoegdheid van de lokale politie om de verantwoordelijkheid voor de handhaving op te nemen. Wanneer je 30 kilometer per uur of welke snelheid ook oplegt, moet je voorzien in de nodige handhaving.

Voordien was er altijd het argument dat het technisch niet mogelijk was om te flitsen aan 30 kilometer per uur. Wel, dat is vandaag absoluut geen excuus meer. Dat kan perfect, er kan worden geflitst met onbemande camera's aan 30 kilometer per uur. Die mogelijkheid bestaat dus. Als gemeenten en steden vandaag die beslissing nemen, moeten ze dan meteen ook zorgen voor de nodige handhaving. Daarin kunnen we elkaar perfect vinden. *(Applaus bij de N-VA)*

Orry Van de Wauwer (CD&V): Mevrouw De Ridder, u verwijst naar de grote Europese steden die we als voorbeeld kunnen nemen. Antwerpen kan ook een van die grote Europese steden zijn natuurlijk.

Traag rijden zorgt voor meer verkeersveiligheid, vandaar mijn actuele vraag. In Gent is al gebleken dat door het vertragen van het verkeer het aantal zwaargewonde verkeersslachtoffers met 27 procent is gedaald. Het kan dus nog altijd beter.

Voor ons is dat het belangrijkste: de verkeersveiligheid, maar ook de leefbaarheid en de vlotte doorstroming. Ik dank de minister voor zijn antwoord.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de homologatie van trambussen van De Lijn

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, CD&V is een van de eerste fracties geweest in het parlement die zeer sterk gepleit heeft voor het invoeren van een trambus in Vlaanderen. Een tweetal jaar geleden ben ik in de Noord-Franse stad Metz met zo'n trambus gaan rijden, met een aantal collega's van de fractie, en sindsdien zijn wij helemaal verkocht voor dit type bus. Het is een bus met ongeveer dezelfde capaciteit als een tram, maar de helft goedkoper. Alleen dat al was voor ons een belangrijk argument.

We zijn dan ook zeer tevreden dat u vorige week, samen met de mensen van De Lijn, aankondigde dat De Lijn veertien dergelijke trambussen besteld heeft, bij een Vlaamse firma dan nog. Dat is mooi meegenomen. We hebben hier andere,

minder goede voorbeelden wat dat betreft. Deze keer is het een mooi voorbeeld, ook wat dat betreft. Die veertien trambussen zullen ingezet worden op het Brabantnet – daar kan ik als Vlaams-Brabander ook alleen maar zeer tevreden mee zijn – op het traject dat uitgetekend is voor de ringtram. Dat is tussen de Heizel en de luchthaven. Dat zou elke dag ongeveer tienduizend chauffeurs van de weg moeten halen. Dat is heel belangrijk. We zijn dus superenthousiast.

Nu is er één adder onder het gras. Die bussen zijn 24 meter lang, en er is nog ergens een of ander KB op basis van de wegcode, het KB voor de technische eisen van voertuigen, een oud KB van 1968, waarvan artikel 32bis, 2.1.3., de maximale lengte van bussen met een vouwbalg bepaalt op 18,75 meter. De Lijn heeft dus bussen besteld, maar de vraag is of die zullen mogen rondrijden tegen het einde van volgend jaar.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik deel uw enthousiasme met betrekking tot de trambus, vandaar dat ik ook een beetje verontrust was toen ik uw vraag las. De vraag luidde: "Is De Lijn niet te snel overgegaan tot de aanschaf van trambussen?" Ik dacht: te snel? Ik kan veel kritiek hebben, maar dat men zegt dat ik te snel vooruitga en te snel voor oplossingen zorg op het vlak van mobiliteit, dat is redelijk uitzonderlijk. Complimenten krijg ik wel, maar kritiek in die zin minder.

Ik denk dat die trambus inderdaad een goede oplossing is. Het is een goed alternatief. We plannen daar in de toekomst een tramverbinding, maar we willen sneller gaan door de invoering van een trambus, eenvoudigweg omdat we dan niet moeten wachten tot wanneer we de aanleg hebben gedaan van een bovenleiding, van vaste infrastructuur. Daartegenover hebben we wel het prijsvoordeel en ook nog eens een gelijkaardig comfort dat we kunnen aanbieden. En ook inzake capaciteit kunnen we toch wel wat aanbieden met die trambus. Een lengte van 24 meter en ongeveer 140 plaatsen, dat is vergelijkbaar met een reguliere tram. Qua aanbod zit dat dus wel goed.

Hebben we met de bestelling gewacht op de homologatiediscussie? Neen. Ik heb al medio 2016 een brief geschreven aan collega Bellot met betrekking tot de problematiek van de homologatie. Ik was enigszins behoedzaam, want ik weet dat de collega soms wel een bevoegdheidsdiscussie wil voeren, maar ik was aangenaam verrast door het antwoord. Hij zei dat Vlaanderen in dezen bevoegd is voor de homologatie.

Daarom hebben we zelf in de offerte aan de aanbieders meegegeven dat ze ervoor moeten zorgen dat ze een trambus aanbieden, een gehomologeerde trambus. En wanneer zij dat toestel moeten aanbieden voor homologatie komen zij terecht in een huis van vertrouwen, namelijk bij mij. Onze diensten hebben dan een termijn van twee maanden om ter zake te antwoorden. Die homologatie is dus geregeld. Dat komt in orde.

Momenteel is de keuring gebeurd. Maar we zitten nog in een fabricatieproces. Dat wil concreet zeggen dat de levering is gepland eind 2018. Ondertussen kan ook de homologatie gebeuren. Dat gebeurt bij mijn diensten. Ik denk dat dat op zich geen probleem kan vormen.

Karin Brouwers (CD&V): Het probleem lijkt dus opgelost. Ik dacht dat dat algemeen reglement op de technische eisen, dat KB, toch nog zou gelden voor de homologatie. Als u zich daar niets van moet aantrekken, lijkt het mij allemaal heel eenvoudig.

Ik heb wel een bijkomende vraag. Die ringtrambus – ik zal hem zo even noemen – zal een klein stukje over het Brusselse grondgebied moeten rijden. Moeten zij dan

ook iets doen in die homologatie? Misschien moet u dat dan nog even onderzoeken. Het is maar een vraag. Want ik had dit antwoord niet meteen verwacht, maar ik denk wel meteen: 'Oei, Brussel heeft dan ook die bevoegdheid om zelf te homologeren.' Voor die paar honderd meter zullen ze hopelijk niet moeilijk doen. Ik zou het toch nakijken, zodat het allemaal perfect in orde is. Want wij zijn zo enthousiast over die trambus, dat wij echt wel willen dat die eind volgend jaar in proef kan gaan rijden en vanaf 2019 'vollen bak' langs de ring.

Minister Ben Weyts: Ik ga er natuurlijk van uit dat de Brusselse collega's en bondgenoten volledig zullen volgen inzake de homologatie.

Karin Brouwers (CD&V): Ik dank u.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.34 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.45 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen onderwijs – 1346 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen onderwijs.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het is een beetje jammer dat dit decreet houdende diverse bepalingen onderwijs zo heet, want het is eigenlijk niet zo divers. Het gaat om een aantal zeer concrete maatregelen. Mijn fractie heeft ze enthousiast goedgekeurd in de commissie. Collega's, ik wil nog even uitleggen waarom wij dit belangrijk vinden.

De eerste bepaling gaat over het kleuteronderwijs. Voor de aangroei van het aantal anderstalige kleuters krijgen de kleuterscholen ook in het schooljaar 2017-2018 950 euro extra per kleuter van anderstalige nieuwkomers. Dit zijn gekleurde middelen voor taalverwerving Nederlands.

Dat is belangrijk om twee redenen. Ten eerste voor de kleuter zelf. We weten ondertussen genoegzaam dat het beheersen van het Nederlands als onderwijstaal een cruciale factor is om te slagen in het Vlaamse onderwijs. Ten tweede ook voor de kleuterleiders en kleuterleidsters. Beeld u zich maar in, collega's: het is verre van evident om voor een kleuterklas te staan met kinderen die allemaal verschillende talen spreken. Die hebben niet één gemeenschappelijke andere taal. Neen, die hebben allemaal een andere taal. Daarom is het goed dat we daarop inzetten.

Het is enkel voor het schooljaar 2017-2018. Het gaat om een verlenging van de jaarlijkse maatregel van de voorgaande jaren. De bron van die middelen zijn de asielmiddelen, de extra middelen waarin deze meerderheid heeft voorzien voor de opvang van de asielinstroom. Door maatregelen van de Federale Regering, onder het leiderschap en na het voorstel van onze staatssecretaris Theo Francken, is de asielstroom tot behapbare aantallen gereduceerd. Dat wil natuurlijk zeggen dat de

middelen die daarnaast worden geplaatst om die asielinstroom op te vangen, in de toekomst zullen afnemen. Mag van onze fractie hierop in de toekomst ook nog worden ingezet met gerichte middelen voor het verwerven van Nederlands? Ja, maar we zullen dit jaar na jaar moeten bekijken.

Het tweede punt heeft de N-VA-fractie ook in het verleden al onder de aandacht gebracht. Nu is er eindelijk voor het volgende schooljaar een sterke aanzet. 5 miljoen euro zal worden gebruikt om in tso- en bso-richtingen in bepaalde studierichtingen in te zetten voor de didactische uitrusting van die scholen. Dit is belangrijk om tso en bso aan te vuren en in de kijker te zetten, en om ervoor te zorgen dat mensen die er naar een opendeurdag gaan, niet in een industrieel museum binnenstappen, maar wel een aantal moderne toestellen zien staan. We kunnen met die 5 miljoen euro niet alles opvangen. Daarvoor hebben we ook het duaal leren, het werkelijk leren en stages om in dat verband te kunnen werken.

De laatste belangrijke maatregel in dit beperkte decreet is de organieke opstart van het duaal leren. Collega's, eindelijk! Duaal leren is een leervorm die we in Vlaanderen heel weinig onder de aandacht hebben gebracht. Zwitserland en Duitsland staan daarin al veel verder. Duaal leren is een positieve keuze om ook op de werkvloer te kunnen leren. In dit decreet staat dat we opleidingen duaal leren als voltijds onderwijs beschouwen. We erkennen dus dat er geleerd kan worden op de arbeidsmarkt, in bedrijven. Ik zie hierover heel veel enthousiasme: bij leerlingen in de eerste plaats, maar ook bij ouders, leerkrachten en sectoren.

Ja, wij hebben proefprojecten. Allicht zullen collega's er zo dadelijk op wijzen dat we eerst de proefprojecten helemaal hadden moeten evalueren alvorens ze verder uit te rollen. Maar dat zou de dynamiek die er momenteel op het veld is, tegenhouden. Het feit dat er kan worden gestart met duaal leren op 1 september 2018 wil niet zeggen dat men móét starten. Men kán starten. Zullen we bijsturen? Ja, collega's, we zullen bijsturen. Maar laat ons de dynamiek die er op dit moment op het terrein is, niet tegenhouden. Laat ons alstublieft de kansen die we nu voor deze jongeren hebben – want daar gaat het over – om ook op de arbeidsmarkt en in het werkveld te leren, bewaren.

Dit, collega's, zijn de redenen waarom de N-VA met veel enthousiasme deze drie punten die in het decreet staan, zal goedkeuren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Onze fractie zal het voorliggende decreet met overtuiging goedkeuren. Ik zal de drie elementen overlopen. Het eerste is de terechte verlenging van de bijkomende middelen ter ondersteuning van anderstalige kleuters. Tijdens de bespreking van het decreet in de commissie heb ik er al op gewezen dat in de memorie van toelichting uitdrukkelijk staat dat de totale ontwikkeling van de kleuter belangrijk is. We zijn enthousiast over de tweede maatregel, namelijk de bijkomende werkmiddelen voor technische uitrusting. Dit is al een oude vraag van onze fractie en van mijzelf en we zijn uitermate tevreden dat hierop ingegaan wordt, en voor ons mogen deze bijkomende middelen recurrent worden. Ten slotte, wat betreft het duaal leren, blijft dit hier beperkt tot een organiek kader, en het eigenlijke decreet met de bijhorende discussies komt op een later tijdstip.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik zal niet herhalen wat de collega's van de meerderheid al gezegd hebben. De verlenging van de bijkomende 950 euro is een goede maatregel. Die maatregel is destijds, na lange gesprekken in het parlement, opgestart. We gaan dit nu voor de derde keer doen. Het zou goed zijn, mocht er, bijvoorbeeld door de inspectie en de pedagogische begeleiding, een beeld geschetst worden van wat er de afgelopen jaren met die middelen gebeurd is. Sommige scholen hebben

ingezet op taalbeleidscoördinatoren, op personeel dus, en andere op pedagogisch, didactisch en digitaal materiaal, en bij nog andere scholen was het een mix van die twee. Weten wat werkt en wat niet werkt, is een grote hulp voor scholen die voor het eerst met deze problematiek in aanraking komen en die in de toekomst met die middelen aan de slag kunnen. Een bedenking die ik aan iedereen meegeef, is wel dat het de derde keer is dat we het voor één jaar verlengen. We moeten erover nadenken om de maatregel recurrent te maken. Je kunt dat telkens aanzien als een extra investering, maar scholen plannen graag op voorhand, en als ze langer op voorhand weten dat die middelen komen, wordt het makkelijker om dat meerjarig te begroten.

De investering van 5 miljoen euro in de technische richtingen is een absoluut pluspunt. Het is goed dat het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3 en 4, hiervoor ook in aanmerking komt. Het zijn vaak ook scholen waar deze investeringen meer dan broodnodig zijn, omdat ze net werken met de zwakste leerlingen of met de kinderen die het grootste risico lopen in ons onderwijs. Dat zij ook opnieuw kunnen investeren, zal zeker op de werkvloer aanvoeld worden.

Ten slotte onderschrijf ik het enthousiasme dat uitgaat van de proefprojecten van heel veel leerlingen en leerkrachten. Er zijn nog wel kinderziektes en we moeten waakzaam blijven binnen het duaal leren. Maar dat we met dit decreet effectief een stap verder zetten is een pluspunt.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Er ligt een decreet diverse bepalingen onderwijs ter stemming dat een aantal inhoudelijke dossiers koppelt. We hebben bedenkingen bij elk van de inhoudelijke punten die al door collega's zijn aangestipt. We vinden het goed dat er extra middelen worden vrijgemaakt voor anderstalige kleuters, maar ik vertel niets nieuws als ik zeg dat onze fractie vindt dat die middelen gecibleerd, maar vooral geïntegreerd, moeten worden ingezet en in klasverband moeten toekomen aan alle kleuters en in het bijzonder aan die met taalachterstand. Dat betekent dat je best een geïntegreerde leeromgeving creëert. Dat betekent ook dat we ons aansluiten bij het pleidooi van vele onderwijsspecialisten die een totaalbenadering voorstellen met een snelle integratie in het klasgebeuren van de allerkleinsten. Taalinitiatie is zeker een belangrijk aspect, maar een volledige pedagogisch-didactische benadering is minstens even belangrijk als we inclusief onderwijs maximaal willen nastreven.

Wat betreft de financiering van didactisch materiaal voor tso- en bso-opleidingen kunnen we blij zijn dat er 5 miljoen euro voorzien wordt. Dit is evenwel slechts eenmalig.

U weet dat sp.a vooral voorstander is van domeinscholen waarbij het technisch en het beroepsonderwijs kunnen worden opgewaardeerd en waarbij de tussenschotten die men lijkt te willen behouden in de hervorming van het secundair onderwijs, verdwijnen om zo aan die opwaardering te doen, naast materiële investeringen. Wat doet men hier? Men kiest daar waarschijnlijk bewust voor: men investeert per leerling, men geeft een dotatie per leerling. Dit bevoordeelt uiteraard de scholen met veel leerlingen, de grote scholen. Wij denken dat dat niet de juiste keuze is, omdat elke technische school uiteraard een voldoende goede basisuitrusting nodig heeft. Dat zult u door het vernevelen van de middelen zoals hier wordt voorgesteld, niet bereiken. Dit is eigenlijk het bevoordelen van grote scholen. Onder meer het VSOA Onderwijs is zeer kritisch in zijn advies over het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen onderwijs en stipt aan dat elke school een goede basisuitrusting moet hebben. Met dit ontwerp, met deze maatregelen, krijgen grotere scholen meer middelen ten nadele van nichestudiegebieden en scholen in dunbevolkte gebieden. Die maatregel realiseert een mattheuseffect.

Tot slot, voorzitter – dat zal u na aan het hart liggen – u weet dat wij hier altijd de gewoonte hebben om aan zorgvuldig decreetgevend werk te doen. In dit concreet geval was dat echter niet evident, omdat het ontwerp van decreet zeer laat werd overgemaakt aan de parlementsleden. Dan werd het wat op een drafje in de commissie behandeld en een week later wordt er hier in de plenaire vergadering al over gestemd. Dat getuigt niet van zorgvuldig bestuur. Het is onze taak als parlementslid om dat hier aan te brengen.

Een laatste punt waar de collega's al naar verwezen, is het duaal leren. Hier moet heel wat onderwijspartners toch wat van het hart. Het Christelijk Onderwijzersverbond (COV) en de Christelijke Onderwijscentrale (COC) gaven slechts een protocol van gedeeltelijk akkoord op dit ontwerp, meer bepaald omdat ze het niet eens zijn met het onzorgvuldig beleid dat in het kader van het duaal leren wordt gevoerd. Zij zeggen eigenlijk dat de logica in het onderwijsbeleid, en in eender welk beleid eigenlijk, ertoe strekt dat men vertrekt vanuit een visie op het duaal leren. De sp.a-fractie vindt de visie van deze regering een beetje minnetjes. Wij hadden graag gehad dat het duaal leren zou kunnen worden uitgerold in het volledige secundair onderwijs en dat het een volwaardige plek zou krijgen. Hier is het beperkt gebleven tot een niche en dat betreuren we.

De visie is niet geheel de onze, maar men gaat een aantal proeftuinen uitrollen en dat is een instrument dat sp.a toejuicht. We vinden het zinvol dat men in onderwijs eerst een aantal goede praktijken probeert uit te rollen vooraleer men effectief overgaat tot nieuwe organieke regelgeving. Dat kan ook ontzettend belangrijk zijn voor het nodige draagvlak om de nieuwe regelgeving duaal leren te laten slagen.

Wat blijkt nu? Men heeft nagelaten die proefprojecten volledig te laten lopen. Ze lopen nog tot het einde van het schooljaar 2019-2020. Men heeft geen tussentijdse evaluatie gepland. Men heeft ook nagelaten om de proeftuinen te laten aflopen, maar men confronteert wel het volledige onderwijsveld met die nieuwe regelgeving. Dat lijkt typerend zijn voor het beleid van deze regering op het vlak van onderwijs.

Dat noopt het COV en de COC in een protocol van gedeeltelijk akkoord tot de volgende evaluatie. Zij zeggen voorstander te zijn van een ernstig onderwijsbeleid, wat iets anders is dan een politiek onderwijsbeleid. Deze Vlaamse Regering laat politiek beleid systematisch primeren op onderwijsbeleid. Een voorbeeld daarvan is dat met dit voorontwerp van decreet het duaal leren organiek ingevoerd op 1 september 2018 zonder de evaluatie van het tijdelijk project af te wachten.

Het COV en de COC benadrukken hiermee dat de Vlaamse Regering haar eigen wetgeving ondergraaft, meer bepaald de tijdelijke projecten in het onderwijs uit het decreet van 9 december 2005. Zo hypothekeert deze Vlaamse Regering ook de haalbaarheid en de wenselijkheid van een organieke implementatie, dat in het bijzonder voorwerp van een evaluatie moet zijn met het oog op beleidsconclusies.

Voorzitter, dat is toch een zeer strenge beoordeling, een citaat overigens, van COC en COV, waar wij ons bij aansluiten. Moraal van het verhaal: deze Vlaamse Regering voert een politiek onderwijsbeleid en geen ernstig onderwijsbeleid. Dat is niet de eerste keer: zie zorgondersteuningsmodel, zie hervorming secundair onderwijs, allemaal gemiste kansen die maken dat we ter plaatse trappelen in het Vlaamse onderwijs, terwijl we een kwaliteitsvolle sprong voorwaarts nodig hebben. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Gennez, u richt zich tot mij, maar ik mag me niet in het debat mengen.

Caroline Gennez (sp.a): Ik praat graag tegen u, voorzitter, maar ik verwacht geen debat onder ons.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het is een onderwijsdecreet met drie onderdelen. Ik zal kort zijn, want heel wat zaken zijn al gezegd.

De verlenging van de OKAN-middelen vinden wij op zich een goede zaak. Voor Groen mag dit recurrent worden verankerd. Wij delen ook de bezorgdheid van onder andere de Vlor maar ook van collega Gennez en andere mensen uit het onderwijsveld dat het geen zin heeft om te blijven focussen op de fetisj dat die middelen alleen kunnen worden ingezet voor taalverwerving. Natuurlijk is taalverwerving essentieel en extreem belangrijk voor nieuwkomers in onze maatschappij, daar zijn we het allemaal over eens, maar de vraag is hoe je dat het best realiseert. We zien bij kleuters die hier geboren en getogen zijn en de moedertaal wel spreken, dat welzijn zo essentieel is om vorderingen te maken in het kleuteronderwijs en om de taal te verwerven, en dat is zeker zo bij kinderen die al een traumatische ervaring achter de rug hebben of andere moeilijkheden kennen omdat ze uit gezinnen komen waar het sociaal-economisch ook moeilijk is. Dan is het nog veel moeilijker om te leren als welzijn niet in orde is. Het is veel zinvoller om het geïntegreerd aan te pakken en die fetisj los te laten. Kleuterleerkrachten en mensen die bezig zijn met kleuteronderwijs zullen dat wel doen maar misschien misleid zijn en zichzelf in vraag stellen en zich afvragen of ze goed bezig zijn, want ze moeten inzetten op taal. Als ze zouden inzetten op welzijn, zouden ze er automatisch voor zorgen dat het leren van de taal veel gemakkelijker verloopt. Voor ons is die focus dus overbodig. Taalverwerving is natuurlijk belangrijk maar voor ons hoeft het er zo niet in te staan.

Het is een goede zaak dat er extra middelen voor het technisch onderwijs komen om te investeren in materialen, maar we delen ook de bezorgdheid van de Vlor. De verdeling van de middelen is volgens ons niet de juiste. Het uitbreiden naar andere onderwijsvormen, zoals het deeltijds onderwijs en het volwassenenonderwijs, steunen wij, want ook daar zijn investeringen nodig.

De eerste twee punten zijn investeringen en extra middelen. Er kunnen vragen bij worden gesteld maar op zich is het een goede zaak dat die investeringen er komen. Het derde punt van het ontwerp van decreet, het duaal leren, op deze manier invoeren, minister, is niet goed. Het gaat over een fundamentele onderwijshervorming waar proefprojecten voor lopen. Ze moeten nog worden geëvalueerd. Er is nog niet eens een tussentijdse evaluatie geweest van de eerste jaren dat de proefprojecten aan de gang zijn. Er zijn in het onderwijsveld wel ernstige vragen over het duaal leren. Ik denk dat we allemaal voorstander zijn van een volwaardige onderwijsvorm duaal leren of leren en werken, leren in combinatie met het aanleren van een beroep op de werkvloer. Niemand kan daartegen zijn. We willen inderdaad dat dit volwaardig wordt ingevoerd, maar het moet ook goed zijn. We maken ons, samen met de mensen van het onderwijsveld, grote zorgen onder andere over de groep jongeren die niet arbeidsrijp zijn, de jongeren die het het moeilijkst hebben en op dit moment niet aan de bak komen. Net voor hen moest dat systeem ook in voege treden. Wat zien we nu? Die groep dreigt uit de boot te vallen. Dat is een grote bezorgdheid die wordt gedeeld door het onderwijsveld, waar nog geen antwoord op is. Er zijn nog andere vraagtekens ook. De match tussen onderwijs en arbeidsmarkt, de plek die moet worden gevonden om aan werkplekleren te kunnen doen, verloopt ook niet vlot. Ook bij de begeleiding op de werkvloer worden vragen gesteld.

Dit zomaar invoeren, via een spoeddecreet, waarbij de Vlor niet eens een ernstig advies heeft kunnen geven, is onderwijsbeleid echt niet waardig. Minister, wij willen ons daar ten stelligste tegen verzetten.

Ik hoop dus dat er echt wel nog een evaluatie komt, en een grondige bespreking, dat dat duaal leren de aandacht en de ernstige behandeling krijgt die het verdient en dat dat niet halsoverkop wordt ingevoerd. Er zijn immers al zo veel hervormingen

die op dit moment worden losgelaten op het onderwijs, en als ze niet doordacht gebeuren, voorzie ik problemen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Tenzij u antwoordt, voorzitter. U bent aangesproken.

De voorzitter: Ik mag niet. Dan moet u hier komen zitten. Dan zal ik daar komen zitten.

Minister Hilde Crevits: Dan zal ik dat met plezier doen.

Geachte leden, we hebben vorige week de bespreking van dit onderwerp van decreet gehad in de commissie Onderwijs. Ik zal kort ingaan op de drie puntjes.

Het klopt inderdaad dat dit ontwerp van decreet vrij vlug is geagendeerd. Dat heeft natuurlijk te maken met de middelen, die we nog in 2017 vrijmaken. Het gaat over extra OKAN-middelen, over middelen voor technische uitrusting. Als je nu nog middelen wilt toekennen aan scholen, dan moet je snel met een decreet werken of je geraakt er niet meer. Aangezien het hier over extra middelen gaat, denk ik dat het heel belangrijk is dat we die middelen nu nog kunnen inzetten.

Mevrouw Meuleman, u hebt natuurlijk gelijk dat er nog een grondige evaluatie moet komen wat duaal leren betreft. Dit gaat over enkele artikelen in het ontwerp van decreet die het mogelijk moeten maken voor scholen om duaal leren als structuuronderdeel aan te vragen in het geval dat we volgend schooljaar zouden starten met duaal leren. Het ontwerp van decreet over duaal leren op zich wordt nog ter goedkeuring voorgelegd aan het parlement. Dat komt er dus nog aan. Daar moet ook nog ten gronde over worden gediscussieerd. Er zal ook nog een evaluatie komen van de proefprojecten.

Het is echter natuurlijk gemakkelijk om in onderwijs altijd om bepaalde redenen te zeggen niks te zullen doen. Mevrouw Gennez, ik richt me nu specifiek tot u. Ik heb het er wat moeilijk mee als u zegt dat het op niets trekt dat we nu vooruit willen met duaal leren. Ik vind het van belang dat we nu verder gaan op ons elan. Er zijn een aantal scholen die zeer enthousiast met duaal leren werken. U zegt dat u dat liever breder ingevoerd zou zien. Ik zou dat ook graag breder ingevoerd zien, maar we moeten het stap per stap doen. Mijn administratie is nu tegen 200 kilometer per uur aan het werken om ervoor te zorgen dat die volledige gelijkwaardigheid wordt gegarandeerd, dat die voltijdse en duale opleidingen ook matchen. U weet immers dat jongeren ook moeten kunnen terugkeren. Stap per stap proberen we extra richtingen uit te rollen.

Ik heb begrepen dat u ook een grote fan bent van duaal leren. We zullen samen stap per stap ook bekijken hoe we dat duaal leren kunnen verbeteren, maar het ontwerp van decreet zelf dat duaal leren op zich regelt, komt nog naar het parlement. De maatregelen die nu in dit ontwerp zitten, zijn de maatregelen om het mogelijk te maken dat je een structuuronderdeel aanvraagt voor volgend schooljaar. Dat is dus de reden waarom dit ontwerp sneller is geagendeerd, zowel in de commissie als hier. Ik vond de bespreking in de commissie vorige week trouwens grondig. Iedereen heeft zijn opmerkingen kunnen maken. Alle partijen hebben dat ook gedaan, en nu in de plenaire vergadering worden de belangrijkste opmerkingen ook nog eens aangehaald.

Dan is er de inhoud. Die OKAN-middelen zijn eigenlijk geen OKAN-middelen: het zijn middelen voor anderstalige kleuters. Ik kan me voorstellen dat sommigen zeggen dat die miljoenen extra voor de kleutertjes beter voor globaal beleid worden ingezet. U weet echter dat deze maatregel tot stand is gekomen net voor die grote achterstand die er is bij anderstalige kleutertjes. Om zich goed te kunnen

ontwikkelen, moeten ze de taal leren kennen en om die taal te leren kennen, zo zeggen kleuterscholen terecht, moet er didactisch materiaal worden gekocht. Dat is de reden waarom we die maatregel al twee jaar hebben ingevoerd.

Ik heb er – en ik heb dat vorige week ook gezegd – wat over getwijfeld of we nu nog een jaar extra zouden voorzien in die 950 euro per kleuter of niet, want we hebben inderdaad nog geen grondige evaluatie. Mijnheer De Ro, we hebben tegelijk echter ook de keuze gemaakt om scholen vrij te laten om daarmee te doen wat ze eigenlijk willen doen. We hebben dus ook geen grote rapportageverplichtingen opgelegd, maar we zijn wel in het kader van het onderzoek van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek (SONO) aan het bekijken wat het effect is van taalstimuleringsmaatregelen voor kinderen, en dit kan daar uiteraard ook in worden meegenomen. Ik heb dat vorige week ook gezegd.

Wat de technische uitrusting betreft, we voorzien inderdaad in een eenmalige maatregel van 5 miljoen euro. Dat zijn middelen die we nog in 2017 vrijmaken omdat er, zoals u allen waarschijnlijk ook wel vaststelt, zeker in onze harde STEM-scholen (Science, Technology, Engineering and Mathematics), waarmee ik de richtingen bedoel die worden gekwalificeerd als STEM-richtingen, zeer veel infrastructuurnoden zijn. Daarom vraag ik uw goedkeuring om een injectie van 5 miljoen euro te kunnen geven.

We baseren ons daarvoor op een formule die indertijd door toenmalig minister Vandenbroucke is uitgevonden om per leerling een bedrag te geven. Dat is een aantal jaren geleden afgeschaft in het kader van een besparing. Ik vind het van belang dat we nu toch op deze manier een injectie kunnen geven vooraleer de hele BOS-operatie (bestuurlijke optimalisatie en schaalvergroting) afgehandeld is, want anders moesten we nog wachten. Zeker in het kader van de invoering van de hervorming van het secundair onderwijs lijkt het mij van belang dat we de injectie aan de technische scholen kunnen geven. Dat is de reden waarom we nu 5 miljoen euro vrijmaken. Ik begrijp dat sommigen zeggen dat het verneveld had moeten worden over veel meer studierichtingen, maar dan hadden we veel meer middelen nodig.

Mijnheer De Ro, ik dacht dat OV4 buitengewoon onderwijs inbegrepen is. (*Opmerkingen van Jo De Ro*)

Het was een positieve opmerking? Ik dacht dat dat u zei dat het goed zou zijn dat het erin zat, maar dat is dus opgenomen. Dat is een goede zaak omdat daar ook het duaal leren mogelijk zal worden.

Het is voor ons van belang dat we vooruit kunnen gaan in het duaal leren, maar uiteraard hangt de goedkeuring van dit ontwerp van decreet samen met de goedkeuring van het volledige ontwerp van decreet Duaal Leren waarin alle inhoudelijke zaken zullen worden opgenomen, ook de aanloopfase waarover daarnet opmerkingen zijn gemaakt.

Om deze redenen vraag ik uw vertrouwen om dit ontwerp van decreet goed te keuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1346/1)

– De artikelen 1 tot en met 10 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Lies Jans, Martine Fournier, Mathias De Clercq, Paul Van Miert en Dirk de Kort betreffende het bevorderen van snel elektrisch fietsen als alternatief in het woon-werkverkeer – 1253 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Björn Rzoska, Lies Jans, Martine Fournier, Mathias De Clercq, Paul Van Miert en Dirk de Kort betreffende het bevorderen van snel elektrisch fietsen als alternatief in het woon-werkverkeer.

De bespreking is geopend.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, dames en heren, dit voorstel van resolutie is een toonbeeld van hoe we in dit parlement partijgrensoverschrijdend kunnen samenwerken om het beleid in Vlaanderen klaar te maken voor nieuwe evoluties op het vlak van fietsen.

Ik heb 3,5 maanden met zo’n snelle elektrische fiets tussen mijn huis en het parlement gefietst. Op basis van die ervaringen heb ik het initiatief genomen om een voorstel van resolutie in te dienen zodat Vlaanderen klaar is om die nieuwe evolutie te omarmen. Ik heb daarbij de goede, fijne en constructieve medewerking gekregen van mevrouw Jans, mevrouw Fournier, de heer De Clercq, de heer Van Miert en de heer de Kort. Samen hebben we bekeken hoe we de bestaande resolutie uit de vorige zittingsperiode met betrekking tot de gewone fiets als woon-werkvervoersmiddel, konden uitbreiden.

In het voorstel van resolutie vragen we aan de Vlaamse Regering aandacht voor infrastructuur en voor ondersteuningsmiddelen voor lokale besturen. Op die manier hopen we dat er rekening wordt gehouden met het elektrisch fietsen en het snel elektrisch fietsen – waar heel wat potentieel in zit om het woon-werkverkeer te verduurzamen – op het moment dat er infrastructuur wordt aangelegd en dat er middelen worden gegeven aan besturen en actoren die bezig zijn met het fietsbeleid.

Ik wil tot slot mijn mede-indieners hartelijk danken voor de constructieve steun.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Voorzitter, namens mijn fractie en vooral namens de afwezige mevrouw Jans die deze materie heeft behartigd, wensen we de eerste indiener te danken voor zijn initiatief, want het is ook voor ons duidelijk dat het gebruik van de elektrische fiets nog altijd in de lift zit. Het is dus zaak om de bestaande alsook de potentiële toekomstige gebruikers van de elektrische fiets een goed gebruikskader aan te bieden.

Voor onze fractie ligt ook de nadruk op alles wat fietssnelwegen aangaat voor woon-werkverkeer en het verder ontwikkelen van ontvlochte netwerken om zo conflictvrij mogelijk te kunnen fietsen. Daarnaast hebben we nog een aangepast normeringskader op de tafel gelegd binnen het vademecum Fietsvoorzieningen. Het Pendelfonds moet middelen vrijmaken voor projecten met betrekking tot elektrisch fietsen, en we vragen aandacht voor meer aangepaste fietsenstallingen.

Tot slot, collega's, moeten we erover waken dat de erkenningen en de homologatie binnen het kader van de huidige gewone fiets blijven. Het is voor elke indiener belangrijk gebleken dat de elektrische fiets op technisch en fiscaal vlak op de lijn blijft van de gewone fiets en niet naar de lijn van de bromfiets gaat.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Ik denk dat we niemand meer moeten overtuigen van de voordelen van fietsen, elektrische fietsen en zeker ook de speedpedelecs. Uit een studie van Transport & Mobility Leuven (TML), die voor het zomerreces in onze commissie werd besproken, bleek dat de fiets het enige vervoermiddel is waarvan de maatschappelijke baten groter zijn dan de maatschappelijke kosten. Het is dan ook de taak van de overheid om de fiets, en bij uitbreiding zeker de elektrische fiets, te ondersteunen. We zijn dan ook zeer tevreden met het initiatief van collega Rzoska en met het voorstel van resolutie dat we samen hebben uitgewerkt.

Het is niet verwonderlijk dat het voorstel van resolutie heel veel oog heeft voor investeringen op vlak van fietsinfrastructuur. Onderzoek toont immers aan dat extra infrastructuur het fietsgebruik in het woon-werkverkeer effectief heeft doen toenemen. Het rapport van het Rekenhof over het bovenlokaal fietsroutenetwerk was letterlijk een wake-upcall. Op vlak van investeringen in infrastructuur moet er toch wel een tandje bij worden gestoken. In 2012 haalden we wel nog een recordinvesteringsbedrag van 98 miljoen euro. De minister heeft nu opnieuw de ambitie om zeker 100 miljoen euro te investeren. De plannen zijn zeker veelbelovend en we zijn daar al zeer tevreden mee, maar nog weinig concreet. We hopen op meer transparantie in de begrote middelen. We vinden het in ieder geval ook een goede zaak dat sommige fietsinvesteringen op lokale wegen voortaan 100 procent subsidieerbaar zijn. Ook het plan om een nieuwe subsidie door te voeren voor de aanleg van nieuwe ongelijkvloers kruisende fietsinfrastructuur op trajecten van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk (BFF) juichen we zeker toe.

Collega's, het succes van de elektrische fiets heeft echter ook een keerzijde. In 2016 gebeurde 8 procent van de fietsongevallen met een elektrische fiets. Het verkeersveiligheidsaspect verdient dus de nodige aandacht, zoals oog hebben voor aangepaste infrastructuur voor snelle elektrische fietsen.

Tot slot wil ik nog ingaan op een belangrijk aspect, zoals mijn collega al heeft gedaan, namelijk de homologatie. De federale overheid moet normen bepalen en de gewesten moeten op basis hiervan de procedure uitwerken. Dat is vooralsnog niet gebeurd en we dringen aan op een oplossing.

We hopen met deze resolutie ons steentje te kunnen bijdragen aan een gezond en ambitieus fietsbeleid zodat steeds meer Vlamingen kiezen voor Koning Fiets.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de vervanging van de brug over de E40 in de Lombeekstraat in Affligem – 1314 (2017-2018) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken over het verzoekschrift over de vervanging van de brug over de E40 in de Lombeekstraat in Affligem.

De heer De Clercq, verslaggever, laat zich verontschuldigen.

Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

**ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen onderwijs
– 1346 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
82 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Lies Jans, Martine Fournier, Mathias De Clercq, Paul Van Miert en Dirk de Kort betreffende het bevorderen van snel elektrisch fietsen als alternatief in het woon-werkverkeer
– 1253 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
108 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 22 november 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.21 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Piet De Bruyn, Gwenny De Vroe: ambtsverplichtingen;

Bruno Tobback: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Ortwin Depoortere, Elke Sleurs: familieverplichtingen;

Yamila Idrissi, Lies Jans, Ludo Van Campenhout, Anke Van dermeersch: gezondheidsredenen;

Freya Saeys: zwangerschapsverlof.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans,

Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants